Nr. 271 — Rok 6. Dziś 8 stron. Cena 15 groszy.

GŁOS POMORSKI

Prenumerata miejscowa: Przy odbiorze w ekspedycji 2,50 zł, w agenturach miejscowych miesięcznie 2,55 zł, przez pocztę przy zamówieniu przez ekspedycję naszą 2,76 zł, wprost na poczcie lub u listowego miesięcznie 2,85 zł, kwartalnie 8,58 zł, dla Wolnego Miasta Gdańska 2,76 złotych, — pod opaską w Polsce 4,20 zł, do Gdańska 4,45 złotych, do Francji 15 fr. (z wysyłką co drugi dzień 13 franków,) do Anglji 5 shil., do Stanów Zjednoczonych 80 centów. W razie nieprzewidzianych wypadków, jak strajki, przeszkody techniczne itd. prenumeratorzy nie mają prawa żądania niedostarczonych numerów lub zwrotu prenumeraty

Ogłoszenia z Polski: Wiersz wysokości milimetra w dziale ogłoszeniowym na stronie 8-łamowej 12 gr. w ogłoszeniach drobnych każde słowo 10 gr. pierwsze słowo tłustym drukiem 20 gr. w dziale reklamowym na stronie 1. 4 łamowej przed tekstem 90 gr, wśród tekstu 50 gr, za tekstem 40 gr. Dla Wolnego Miasta Gdańska wiersz m/m 8-łam. w dziale ogłoszeniowym 0.12 groszy, wiersz m/m 4-łamowy przed tekstem 0.90 groszy, wśród tekstu 0.50 groszy, za tekstem 0.40 groszy, dla Niemiec dochodzi 50% nadwyżki, dla reszty zagranicy 100% nadw. Za tłumaczenia 20% nadwyżki **Rachunki są natychmiast płatne.** Administracja nieprzyjmuje odpowiedzialności, za terminowe umieszczenie ogłoszeń

Redakcja i Administracja w Grudziądzu, ulica Groblowa 27/29 Telefon nr. 50 51

Grudziądz-Bydgoszcz, środa 24 listopada 1926.

Redakcja i Administracja w Bydgoszczy, ulica Gdańska 48 Telefon 433

W dzisiejszym numerze „Głosu"

Obrady Państwowej Rady Spirytusowej.

Warszawa, 22. 11 (PAT) W sali konferencyjnej Ministerstwa Skarbu dziś o godz. 10 rano rozpoczęły się obrady państwowej rady spirytusowej pod przewodnictwem p. wiceministra Góry. Porządek dzienny obrad jest następujący:

1. ustalenie podstawowowej ceny monopolowej nabycia spirytusu surowego na kampanję 1926-27 r. 2) Podział ogólnego prawa od pędu na województwa na najbliższe trzy kampanje 1927-28 r. 1928-29 i 1929-30. 3) Ustalenie ilości spirytusu, jaką dyrekcja Polskiego Monopolu Spirytusowego produkcji krajowej winna odebrać. 4. Ustalenie stosunku wysokości od pędu spirytusu do wysokości produkcji drożdży. 5. Sprawy bieżące.

Wstępny referat o obrocie spirytusowym wygłosił wicedyrektor Polskiego Monopolu Spirytusowego p. Bukowski, poczem wybrano komisję z 8 osób, która w ciągu dnia dzisiejszego i jutrzejszego przeprowadzi dyskusję nad przedłożonymi wnioskami.

Osma rocznica obrony Lwowa.

Lwów, 22. 11. (PAT). Ósma rocznica obrony Lwowa obchodzona jest bardzo uroczyście. Na gmachach publicznych i prywatnych powiewają flagi o barwach narodowych. Wczoraj w przededniu uroczystości, nastąpiła w gminie podmiejskiej Zamarstynowie dekoracja krzyżem obrony Lwowa budynku gminnego, gdzie mieściła się komenda odcinka obrony Lwowa. Po nabożeństwie, odprawionem w kościółku podmiejskim i po kazaniu, wygłoszonem przez ks. Panasia, komendant tego odcinka brygadjer Maczyński przyjął raport od dowódcy odcinka p. Tychowskiego i wygłosił przemówienie, poczem odbyło się odsłonięcie krzyża i defilada organizacyj społecznych, narodowych i t. d.

Wczoraj też odbyła się w Teatrze Wielkim uroczysta akademja, wieczorem zaś capstrzyk orkiestr wojskowych. Dziś o godz. 9 rano odprawione zostało uroczyste nabożeństwo w kościele katedralnym. O godz. 10.30 uformował się wielki pochód obrońców Lwowa i organizacji społecznych, narodowych i t. d.

Prasa francuska o wyborach górnośląskich

Paryż, 22. 11. (PAT). „Temps", „Journal des Debats", „L'Avenir", „Action Francaise", „L'Homme Libre", „Lieberte", „L'Informationn", „L'Intrasigeant" i „Journal" drukują szereg artykułów w sprawie wyborów na G. Śląsku, przyczem prostują tendencyjne informacie prasy niemieckiej i podkreślają doniosłość rezultatów wyborów w okręgach wiejskich, stwierdzających dobitnie polski charakter kraju. Pisma te zadają kłam twierdzeniom prasy berlińskiej o przewadze w tej dzielnicy żywiołu niemieckiego.

Pod czujnem okiem Prezydenta Rzplitej

Warszawa 22. 11. (PAT.) W dniu 19 bm. Prezydent Rzplitej p. Ignacy Mościcki zwiedził zakłady amunicyjne „Pocisk". Szczególną uwagę p. Prezydenta, wysokiego protektora Ligi Obrony Powietrznej Państwa, zwrócił budujący się w warsztatach nowy silnik lotniczy wynalazku inż. Brzeskiego, a subsydjowany przez LOPP. i zapowiadający przewrót w lotnictwie. Fachowych wyjaśnień udzielał p. Prezydentowi Rzplitej sam wynalazca.

Sanacja cukrownictwa w Polsce.

Komitet ekonomiczny ministrów przeciwko zwyżce cen cukru

Warszawa, 22. 11. (PAT). Komitet ekonomiczny ministrów rozpatrywał sprawę ustalenia nowych cen na cukier i wypowiedział się przeciwko zwyżce cen cukru w detalu. Pp. ministrowie skarbu, przemysłu i handlu oraz rolnictwa otrzymali upoważnienie komitetu przygotowania wniosków, zdążających do sanacji przemysłu cukrowniczego w Polsce.

Opinja prasy niemieck. o naszym budżecie

Gdańsk 22. 11. (PAT.) „Danziger Neueste Nachrichten" zamieściły w ostatnich dwóch numerach dwa długie artykuły korespondenta warszawskiego, omawiające oświadczenie budżetowe ministra skarbu Czechowicza.

Korespondent stwierdza, że budżet, przedłożony przez min. Czechowicza był niespodzianką dla wszystkich z powodu swej rzeczowości i szczerości, z jaką przedstawił plan finansowy państwa.

Badając liczby przytoczone przez ministra skarbu — oświadcza korespondent — jest się zmuszonym dojść do przekonania, że opierają się one na faktach i że przedłożenie budżetowe jest wykonalne.

O zniżkę cen zboża.

Uchwały komitetu ekonomicznego ministrów.

Warszawa, 22. 11. (PAT). Komitet ekonomiczny ministrów zastanawiał się nad sprawą gwałtownej zwyżki cen żyta i doszedł do przekonania, że cena ta jest nadmierna i wygórowana. Komitet postanowił przedłożyć Radzie Ministrów ewentulne wyjście z sytuacji przez: 1. zamknięcie granicy dla wywozu żyta, ewentualnie wprowadzenie cła wywozowego, 2. zakup znaczniejszych ilości żyta zagranicą dla zabezpieczenia rynku wewnętrznego, a nawet dla ewentualnej interwencji.

Obrady senackiej komisji budżetowej.

Budżet M.S.Z. w świetle badań Najw. Izby Kontroli Państwa. Szereg ważkich uchwał.

Warszawa, 22. 11. (PAT). Senacka komisja budżetowa dziś przed południem na podstawie referatu sen. Buzka (Piast), rozpatrywała sprawozdanie Najwyższej Izby Kontroli Państwa, dokonanej w r. 1925 kontroli w zakresie działalności M. S. Z. Po krótkiej dyskusji sprawozdanie to przyjęto do wiadomości wraz z rezolucją zaproponowaną przez referenta, a domagającą się, by przedsiębiorstwo „Polmin" płaciło na dochód M. S. Z., za używanie zbiorników naftowych czynsz dzierżawny, odpowiadający wartości dzierżawnej tych objektów.

W dalszym ciągu komisja uchwaliła rezolucje, zaproponowane przez sen. Adelmana w związku ze sprawozdaniem N. I. K. P. o działalności Ministerstwa Skarbu. Na wniosek referenta, komisja m. i. uchwaliła rezolucje, wzywające rząd: 1) do zniesienia Głównego Urzędu Likwidacyjnego i wcielenia agend tego urzędu do Ministerstwa Skarbu, 2) do zmniejszenia ilości hurtowni tytuniowych, a nawet skasowania tych hurtowni w miejscowościach, gdzie znajdują się magazyny państwowe, 3) do wydania przepisów co doudzielania kredytu przy wpłacaniu podatków pośrednich i opłat monopolowych, 4) do połączenia kontroli skarbowej i spraw dla spraw celnych w jeden organ, 5) do przyspiesze nia budowy urzędów celnych i przyspieszenia prac nad nowemi taryfami celnemi, 6) do obsadzania w przyszłości wyższych urzędów skarbowych tylko urzędnikami, posiadającemi wyższe wykształcenie, 7) do przeprowadzenia dochodzeń w sprawach, dotyczących rachunkowości, pożyczek wewnętrznych z r. 1918—20. i przekazania winnych do ukarania. Następne posiedzenie komisji jutro o godz. 10 rano.

Obstrukcja w Sejmie gdańskim.

Gdańsk, 22. 11 (PAT) Na jutrzejszem posiedzeniu sejmu gdańskiego toczyć się będą w dalszym ciągu obrady nad ustawą o pełnomocnictwach, przyczem stronnictwa opozycyjne kontynuować będą swoją taktykę obstrukcyjną. Prasa koalicji senackiej domaga się wobec tego zaostrzenia regulaminu sejmowego celem uniemożliwienia w zupełności stosowania obstrukcji.

Otwarcie sesji Rady Krajowej zagłębia Saary

Znamienna deklaracja centrum i ludow.

Berlin, 22. 11 (PAT) Biuro Wolffa donosi z Saarbrücken, że nastąpiło tam otwarcie sesji rady krajowej zagłębia Saary. Pos. Lewacher złożył w imieniu frakcji socjalistycznej, centrum i ludowców, deklarację w której, witając porozumienie między Niemcami i Francją w sprawie zagłębia jako zapowiedź pacyfikacji ogólnej Europy, zaznaczył, iż cała ludność zagłębia życzy sobie i oczekuje z niecierpliwością powrotu do Rzeszy Niemieckiej.

O blok słowiańsko-łaciński.

Paryż, 22. 11. (PAT). Na kongresie francuskiej młodzieży narodowej znany pisarz polityczny Andre Cheradame wygłosił referat o polityce zagranicznej Francji w którym bronił idei bloku słowiańsko-łacińskiego, kładąc szczególnie nacisk na identyczność zagadnień. łączących Francję z Polską a tworzących podstawę trwałego sojuszu polsko-francuskiego.

CIĘŻKI WYPADEK SAMOCHODOWY KSIĘŻNICZKI RUMUŃSKIEJ ILEANY, która od dłuższego czasu bawi wraz z matką królową Marją w Ameryce.

Bezsilny syk nienawiści pruskiego gada.

Gdańsk, 22. 11. (AW). Hakatystyczna „Deutsche Allgemeine Ztg" Omawia jąc komunikat zamieszczony w „Danziger Zeitung" o wycieczce kupców gdańskich do Polski, w którym wspomina się o konieczności nauki języka polskiego w Gdańsku, pisze, że zbytecznem jest dla Gdańszczan, studjujących kilka języków europejskich, uczyć się języka małego narodu który nie posiada większego znaczenia kulturalnego i praktycznego.

O wznowienie kartelu lewicowego we Francji.

Paryż, 22. 11. (AW). Wczoraj odbyło się zebranie stronnictwa Radykalnego okręgu Sekwany, na którem 145-ciu głosami przyjęta została rezolucja wzywająca do wznowienia kartelu lewicy ze współudziałem socjalistów, wobec zbliżających się wyborów do senatu. Za kontr-wnioskiem w sprawie kompromisu z blokiem narodowym padło 92 gołsy.

Burze na Atlantyku.

Zagrożone okręty.

Londyn, 22. 11. (PAT). W ciągu ostatniej soboty i niedzieli nad Wielką Brytanją i otaczającemi ją morzami szalała gwałtowna burza. Kilka mniejszych parowców wyrzuconych zostało przez fale na mielizny lub rozbitych o skalistę wybrzeża. W wielu okolicach czynne były łodzie ratunkowe, którym udało się uratować życie dużej ilości osób.

Na Atlantyku burza spowodowała silne uszkodzenie parowca „Aldworth" o pojemności 2.500 tonn. Parowiec wzywał pomocy drogą radjową, z którą pospieszyły znajdujące się w pobliżu statki, a w ich liczbie 14.000-tonnowa „Andania", należąca do towarzystwa Cunard Line.

Parowiec rozesłał z miejsca wypadku radjodepeszę, donnoszącą, że „Aldworth" znajdjue się w odległości 500 mil na południowy zachód od Irlandji oraz że pomost tego statku i łodzie ratunkowe zostały rozbite i porwane przez fale. Statkowi grozi niebezpieczeństwo zatonięcia.

„Stańczycy“ w Warszawie

(Od naszego korespondenta).

Warszawa, w listopadzie 1926 r.

W Warszawie ukonstytuował się oddział stronnictwa Prawicy Narodowej. Wybrany Wydział powołał na swego prezesa księcia Janusza Radziwiłła, na wice-prezesów pp. min. J. Targowskiego, dr. A. Popławskiego i mec. Suligowskiego, na sekretarza dr. J. Bobrzyńskiego.

Szkoła konserwatywna krakowska założyła swe gniazdo w Warszawie, do czego dążyła stale i konsekwentnie od chwili powstania państwa polskiego. Dziś się jej to udało.

We wtorek, 16 listopada, pod wieczór niezwykły ruch panować zaczął przed wspaniałym pałacem na ulicy Bielańskiej, ongiś za czasów saskich ambasadą hiszpańską, potem modną podmiejską gospodą, gdzie w XVIII wieku zbierała się ówczesna „wesoła Warszawa“ na hulanki i zabawy... nieraz zapewne tragiczne, gdyż następnie znaleziono tu przy przebudowie posesji liczne szkielety zakopane w ogrodzie lub dyskretnie w ogromnych podziemiach zamurowane. W początku XIX wieku posesję nabył litewski ród Zawiszów i przerobił na obecny imponujący swemi rozmiarami i pięknem wewnętrznem urządzeniem pałac. Drogą spadków dostał się on dziś w ręce księcia Janusza Radziwiłła, o którym od czasu zjazdu Nieświeskiego jest tak głośno w całej Polsce i u którego właśnie onego popołudnia zbierało się liczne grono przedstawicieli świata miejskiego, wiejskiego, przemysłowego, politycznego, finansowego i intelektualnego, aby ukonstytuować się w warszawski oddział Prawicy Narodowej, — krótko mówiąc w oddział stołeczny krakowskiego konserwatywnego obozu osławionych „stańczyków“.

Zaprzeczyć się nie da, że fakt ten posiada pełne doniosłości znaczenie dla historji i rozwoju myśli i ruchu konserwatywnego w Polsce. Doniosłość ta leży właśnie w tem, że wytrwanie, posiwiałe w 75-cio letnich politycznych bojach stronnictwo krakowskie ukonstytuowało się na gruncie warszawskim, a przez to samo zatraciło swój specyficzny dotąd charakter małopolski, nabierając cechy ogólnopolskiej.

Ale jest jeszcze drugi moment, na który zwrócić tu uwagę należy.

Obóz „stańczykowski“ był jak dotąd niejako stronnictwem ściśle politycznem, ile raczej pewną szkołą politycznego myślenia, opartą na specjalnej metodzie filozoficzno-historycznej. Najlepiej określić się dawał jako szkoła myśli państwowo-twórczej i naturalnego postępu. Powstanie Polski odsunęło go od praktycznego udziału w życiu politycznem kraju, a nawet odgrywania czynnej roli wśród żywiołów zachowawczych. Te ostatnie, porwane wirem nacjonalizmu, znalazły się w orbicie wpływów Związku Ludowo-Narodowego i zwalczały nawet zajadle „stańczyków“ krakowskich, ich metody, ich całą ideologię. Niektóre odłamy ziemiańskie reakcyjne odsądzały wprost ich od wszelkiego konserwatyzmu, widząc w ich realiźmie politycznym jakiś zakapturzony i wielce niebezpieczny radykalizm.

Otóż pojawienie się „stańczyków“ na terenie warszawskim oznacza przedewszystkiem głęboki zwrot, jaki nastąpił wśród elementów zachowawczych. Oznacza to dalej, że te ostatnie w pewnej części przynajmniej, jeśli można się tak wyrazić „nawróciły“ się na ideologię konserwatyzmu krakowskiego i przejęły podstawowe postulaty stańczykowskiej szkoły politycznej, która w pierwszym rzędzie głosi zasadę ponadwarstwowego charakteru konserwatyzmu i konieczność odgrywania w nim roli przedewszystkiem przez inteligentów.

Niezmiernie ciekawem będzie, jak się teraz dalej rzeczy potoczą. Wytania się bowiem jedno skomplikowane zagadnienie.

Fakt założenia placówki stańczykowskiej w stolicy i przez ludzi warszawskich bezsprzecznie musi przenieść punkt ciężkości całego stronnictwa z grodu wawelskiego do grodu syreniego; w życiu praktycznem stronnictwa decydującym będzie już nie Kraków, lecz Warszawa.

Zajmującem więc jest pytanie, czy w wykonywaniu i stosowaniu praktycznem też i zasad szkoły krakowskiej — Warszawa potrafi zachować w czystości tego „ducha stańczykowskiego“, pod sztandarem którego tutejsze pewne elementy konserwatywne dziś stanęły, czy też je spaczy albo przerobi może jeszcze na coś innego.

W rozstrzygnięciu tego pytania leży również los całej imprezy. Leży tu też i ryzyko, które Kraków ponosi, tworząc swą placówkę w Warszawie i oddając ją w ręce warszawian. Odpowiedź na pytanie to dać może jedynie przyszłość.

Masowy powrót górników angielskich do pracy.

Londyn, 22. 11 (PAT) Tysiące górników powróciło do pracy w kopalniach, nie czekając na zawarcie przez związki umów okręgowych z przemysłowcami. Z wielu okręgów donoszą, że ponownie otwarto szyby oddawna nieczynne. Ogółem do pracy w dniu dzisiejszym stanęło 880.881 górników, to znaczy o 14.000 więcej, aniżeli w dniu wczorajszym.

Otwarcie stacji sejsmograficznej w Polsce.

Kraków, 22. 11. Jak się dowiadujemy „Głos Narodu“, w najbliższym czasie z stanie uruchomiona przy obserwatorjum astronomicznem w Krakowie stacja sejsmograficzna dla rejestrowania wstrząśnień ziemi. Do obserwatorjum nadeszły już odpowiednie przyrządy, które w tych dniach zostaną zmontowane. Całość ich pozwoli na notowanie najlżejszych wstrząśnień ziemi na terenie państwa polskiego oraz silniejszych ruchów ziemi na całym obszarze Europy.

— Otwarcie stacji sejsmograficznej w Polsce.

Dookoła Sejmu i Rządu.

W związku z pogorszeniem się bilansu handlowego, odbyła się konferencja Międzyministerjalna pod przewodnictwem wiceministra przemysłu i handlu p. Doleżala, na której po zanalizowaniu wszystkich czynników uznano, iż bilans handlowy jeszcze na szereg miesięcy kształtować się będzie pomyślnie. Następnie przystąpiono do opracowania metod, mogących zapewnić bilansowi handlowemu maximum trwałości. (AW.)

*

W związku z ustaleniem jednolitej linji w dziedzinie rolnictwa i polityki rolnej, zostali zaproszeni do współpracy profesorowie: Jaworski i Krzyżanowski. (AW.)

*

W następstwie przeprowadzonych w ub. tygodniu przez premjera Bartla konferencji ze sferami rolniczemi, posiedzenie drugiej sesji państwowej rady rolniczej, wyznaczone na dzień 29 bm. zostało odroczone i termin następny nie został dotychczas określony (AW.)

*

Z OSTATNIEJ CHWILI.

W kościele św. Mikołaja w Gdańsku zmarł w niedzielę, dnia 21 bm. nagle w czasie nabożeństwa na ndar serca dr. Ludwik Stanowski, jeden z najstarszych lekarzy polskich w Gdańsku. (Pat).

*

Dnia 21 bm. odbyły się pierwsze wybory do nowokreowanej rady miejskiej. Na 1005 osób uprawnionych do głosowania, głosowało 925 (Pat).

*

Na najbliższem zebraniu Konsystorza Papieskiego, które odbyć się ma 23 grudnia br., nuncjusz papieski w Polsce Monsignore Lauri ma zostać mianowany kardynałem. (AW.)

*

W poniedziałek, 22 bm. rano zmarł we Lwowie w 58 roku życia, senator Ernest Adam, prezes T-wa Szkoły Ludowej, dyrektor Banku Kredytowego. Zmarły cieszył się ogólną sympatją w kołach politycznych i towarzyskich miasta. Pogrzeb odbędzie się w środę po połudnu.

*

W poniedziałek 22 bm. skonfiskowano poraz czwarty „Polonję“ na podstawie dekretu prasowego. Dwie pierwsze konfiskaty, zarządzone przez władze administracyjne zostały przez sąd zatwierdzone. Naczelny redaktor p. Zabawski skazany został na 500 zł grzywny. Zaś odpowiedzialny red. p. Nogaj na 100 zł grzywny Dzisiejszy numer skonfiskowany został za podanie rezolucji, uchwalonej na zjeździe gminnym stronnictw chrześcijańskich. (AW).

*

[illegible] donosi, że ekscesarz Wilhelm zachorował poważnie i znajduje się w łóżku, jednak życiu jego nie zagraża niebezpieczeństwo. (AW).

*

Według wiadomości z prasy rumuńskiej, stan zdrowia króla Ferdynanda jest poważny. Chirurg p. Lenne z Paryża przybył na dwór królewski, celem wydania orzeczenia, czy konieczną jest operacja. (AW).

*

W czasie rewizji, przeprowadzonej w mieszkaniu Ricciota Garibaldi'ego znaleziono listy, świadczące o bliskich stosunkach Garibaldi'ego z Zanibonim. (PAT).

*

Sekretarz egzekutywy angielskich związków zawodowych p. Coock przybywa do Moskwy na zaproszenie centralnej rady robotniczej na początku grudnia. (AW.)

*

„Danziger Volksstimme“ podaje, że komisarz Kurnatowski, poszukiwany przez władze polskie, przybył do Gdańska w towarzystwie pewnej damy i zatrzymał się w hotelu bez meldowania, następnie zaś na podstawie paszportu, wystawionego przez włoskie biuro paszportowe, uzyskał bez trudu wizę niemiecką, poczem wyjechał autem na Malborg omijając korytarz Polski. (AW).

*

—* CZERSK. (Teatr w Czersku). Staraniem okręgowego prezesa p. Prądzyńskiego i miejscowego Tow. Powstańców i Wojaków, odbędzie się w nadchodzącą sobotę, dnia 27 b. m. uroczysty obchód ku uczczeniu Powstania Listopadowego. Organizatorzy w tym celu zwrócili się do Dyrekcji Teatru Miejskiego w Grudziądzu ażeby przyjęła udział w tak uroczystym obchodzie. Artyści odegrają pełną humoru krotochwilę „Ułani księcia Józefa“ urozmaicona śpiewami i tańcami. W dniu tym odbędzie się również specjalne przedstawienie dla uczącej się młodzieży.

—* TCZEW najdroższem miastem w Polsce. Niesłychana drożyzna, jaka panuje w naszem mieście i jej stały wzrost z dnia na dzień powinien nareszcie zainteresować nasze władze, gdyż stosunki tu panujące nie inaczej można nazwać jak najobrzydliwszą lichwą. Bez najmniejszej przesady jest tu życie o conajmniej 30% droższe aniżeli w innych miastach Polski. Tak szaloną drożyznę powoduje oczywiście bliskość Gdańska, do którego wywozi się ogromne masy wszelkiego rodzaju artykułów żywnościowych. Byłoby pożądanem, aby zaopatrzenie Gdańska w żywność skierowano na racjonalniejsze tory i wszelkiemi siłami położono kres dalszemu niesłychanemu wzrostowi cen, gdyż inaczej można być przekonanym, że wkrót ce rzesze urzędników wystąpią z żądaniem specjalnej podwyżki płac dla pracowników państwowych a także i prywatnych, zamieszkałych w Tczewie — i to całkiem słusznie. Cenę chleba podwyższono ostatnio na 1.30 zł. za 4-funt. bochenek, a za litr mleka płaci się 40 gr.

STANISŁAW WARTALSKI
Poseł na Sejm.

System wyborczy do Izb Przem.-Handl.

Różnica zdań co do pytania, w jaki sposób ma być powołany skład Izb, polega na tem, iż zwolennicy utrzymania status quo odnośnego ustawodawstwa dzielnicowego twierdzą, jakoby pięcioprzymiotnikowe wybory bezpośrednie były najbardziej wskazane, gdyż ci wszyscy, którzy płacą podatki na rzecz Izby nie powinni być od udziału w wyborach wyłączeni, — jeżeliby zaś miały być pewne modyfikacje dopuszczalne, to według opinji p. Buczkowskiego, tylko w granicach określonych rozporządzeniem Ministra b. dzielnicy pruskiej z dnia 25 listopada 1919 r., według którego połowa członk. wychodzi z wyborów bezpośrednich, połowa zaś z nominacji Rządu, przyczem wolne zrzeszenia nie mają żadnego oficjalnego wpływu na skład Izb. Natomiast uchwała Związku Izb, powzięta w Toruniu w dniu 13 z. m. postanawia, iż Izby domagać się będą wyborów bezpośrednich przy zastosowaniu systemu kurjalnego co do ⅘ członków Izby, reszta zaś t. j. ⅕ członków ma być nominowana przez Rząd i nie powinna ostatecznie przekraczać połowy członków.

Podkreślić wypada, iż motywem przyjęcia przez Związek Izb systemu wyborów kurjalnych była wyrażona obawa przed majoryzacją przemysłu ze strony handlu.

W odróżnieniu od tego stanowiska Związku Izb, wolne zrzeszenia sprzeciwiają się wyborom bezpośrednim, domagają się natomiast powoływania radców do Izb w drodze delegacji swych reprezentantów, przyczem w razie jeśliby to uznają w swym projekcie statutu odnośnej Izby za wskazane, moge przewidzieć nominacje ze strony Rządu do ⅕ części ogólnej ilości radców danej Izby (Art. 11 załączonego projektu).

Powyższa jednolita opinja wolnych zrzeszeń nie jest podzielona jedynie przez Związek Banków, natomiast Związek Włókienniczy Państwa Polskiego, silnie popierając ideę delegacji wogóle, wysuwa jednakże zastrzeżenia co do tego, iż Rząd nie powinien mieć prawa oznaczenia ilości delegatów organizacji, lecz powinno to być ustalone kluczem sumy podatku przemysłowego. Gdyż tu oczywiście rolę motywy wielkokapitalistyczne.

Jakież są rzeczowe argumenty, przemawiające przeciw dotychczasowej zasadzie wyborów bezpośrednich?

Otóż w momencie, kiedy rozlegają się hasła zerwania z demokratycznemi wyborami do ciał prawodawczych, do Kas Chorych, do organów samorządowych, — głównym objektem walki o Izby staje się hasło przeprowadzenia jaknajbardziej demokratycznych, 5-cio przymiotnikowych wyborów do organów samorządu gospodarczego! Tymczasem zapomina się o tem, że demokratyzm w dziedzinie gospodarczej jest szczególnie niebezpieczny i szkodliwy i że jest on negacja zastępstwa interesów, a tem samem pogrążeniem życia gospodarczego. Gdybyśmy obecnie przyjęli ordynację wyborczą do Izb na zasadzie bezpośrednich wyborów, wznowilibyśmy tarcia wyznaniowe, narodowościowe i kapitalistyczne.

Taka demokratyczna bezpośredniość wyborów sprowadzić z sobą musi również i majoryzacje jakości przez ilość, świadkami czego jesteśmy już oddawna w życiu parlamentarnem europejskiego kontynentu, gdzie zmierzch parlamentaryzmu wyraża się w dążeniu do reprezentacji interesów, przy równoczesnem narzucaniu obecnych form parlamentaryzmu, w którym głupstwo staje się objawem permanentnym. Tc też, gdy powszechnem staje się dążenie do wyzwolenia się z powszechnego prawa wyborczego, czy właśnie wybory do Izb mają się odbyć podług t. zw. demokratycznych zasad i czy jest słusznem, aby właśnie najbardziej poszkodowane dotychczasowym systemem parlamentarnym sfery gospodarcze, system ten utrzymywały przy organizacji swych własnych instytucyj reprezentacyjnych?

Zdaje się, że nie. —

Związek Izb twierdzi ponadto, iż wolne zrzeszenia proponują system organizacji Izb, będący zaprzeczeniem samorządu. Sądzimy jednakże, że konstrukcja Izb w drodze delegowania reprezentantów wolnych Związków jest tylko zaprzeczeniem dotychczasowych form wyborczych, które w dziedzinie nowoczesnych koncepcyj ordynacyj wyborczych zbankrutowały nietylko u nas, ale i na całym świecie. Niema też żadnego uzasadnienia rzeczowego, aby tam, gdzie zmiana ordynacji wyborczej jest możliwą, od nas samych zależna i dotyczy najważniejszej dziedziny stosunków, t. j. sfery gospodarczej, którym są Izby, aby właśnie w tej dziedzinie wiasnowolnie i równocześnie lekkomyślnie powracać do form ordynacyj wyborczych, które w sferze reprezentacji politycznej stanowczo przez te same sfery gospodarcze zostały potępione.

Właśnie dla uniknięcia zbyt silnej ingerencji państwa w życiu gospodarczem, powstały i powstaja legalizowane na zasadzie ustaw wolne związki, które o ile dotyczą spraw ekonomicznych, są najczystsza formą samorządu gospodarczego. Okoliczność, że są one bardzo zróżniczkowane, jest tylko wyrazem różnic wytworzonych skomplikowanemi warunkami życia współczesnego i są zrzeszta i u nas w Polsce w porównaniu do Niemiec, Anglji itp. jeszcze niezbyt mało zróżniczkowane, zarówno w dziedzinie wymiany towarowej na wewnętrznym rynku, jak i na rynku zewnetrznym, w szczególności co do reorganizacji eksportu. Wolne więc związki zawierają w sobie najsilniejszy pierwiastek samorządowy, prawo bowiem do zrzeszenia się nie jest zgóry nakazane ani przymusowe, a wykazana, w realizacji dążenia do zrzeszenia się wolna i nieprzymusowa wola, jest wyrazem istotnej tendencji do prawdziwego samorządu.

Z życia politycznego

Chełmno. Ostatniej niedzieli odbył się tu na sali Hotelu „Dwór Chełmiński" zjazd Ch. D. powiatu chełmińskiego, na który przybyło przeszło 60 delegatów kół. Przewodniczył obradom prezes koła m. Chełmna, p. **Kocieniewski.** Referaty wygłosił polityczny poseł **Alb. Nowicki,** gospodarczy prezes okręgowy **Odrowski** z Trzebskiegopola, organizacyjny sekretarz wojew. p. **Nowak Jan.** Po obszernej dyskusji, w której zabierali głos m. in. pp. Odrowski sen. z Chełmna, Cieślicki z Grzywna, Kocieniewski, Rusinek, Sentkowski z Chełmna, Zgliniecki z Grzybna, a którą zakończył poseł Nowicki, odpowiadając na zapytania, uchwalono następującą rezolucję:

„Zjazd powiatowy Ch. Dem. obradujący w Chełmnie dnia 21. 11. br.

1. wyraża swe uznanie i podziękowanie klubowi parlamentarnemu Ch. Dem. za jego rozumną taktykę i politykę.
2. protestuje jak najenergiczniej przeciw narzucaniom dekretu kagańczego z dnia 4. 11. br. niezgodnego z konstytucją, gwarantującą wolność prasy i słowa, wzywając klub parlamentarny Ch. Dem. do kontynuowania swych zabiegów celem uchylenia tegoż dekretu.
3. protestuje przeciw skonfiskowaniu numeru wyborczego „Polonja" z dn. 14. 11. r. b. czem ułatwiano ślepo nieroztropnie zwycięstwo Niemcom,
4. konstatuje z trwogą:
   a) patronowanie przez wojewodę Grażyńskiego rozbijaniu wieców bloku stronnictw polskich oraz rozbicie frontu polskiego przez zgłaszanie mnóstwa list polskich,
   b) rozprężenie aparatu administracyjnego państwa przez ciągłe rugi urzędników,
   c) rozpolitykowanie wojska,
   d) walkę władz wykonawczych z ciałami ustawodawczemi,
5. przestrzega ogół przed ruchem monarchistycznym, popierającym bez zastrzeżenia posunięcie i politykę obozu przewrotu majowego.

Po szczegółowem omówieniu i ustaleniu taktyki i programu prac organizacyjnych Ch. Dem. w powiecie chełmińskim, potwierdzono skład starego zarządu na dalszą przyszłość, a mianowicie pp.:

jako prezesa Kocieniewskiego,
jako zastępcę Jasińskiego,
sekretarza Kuhnasta,
skarbnika Młodzikowskiego,
ławika Dorau'a,
ławnika Głowackiego.

Po pięciogodzinnych przeszło obradach zamknął p. prezes zjazd powiatowy, który świadczył o zapale organizatorów oraz o sympatji, jaką ruch chrześcijańsko-społeczny cieszy się w Chełmnie i powiecie.
L. K.

Lisewo. Demokracja Chrześc. zwołała plakatami wielki publiczny wiec polityczny, na który przybyło przeszło 200 osób z Lisewa i okolicy.

Po zagajeniu wiecu przez instruktora obwodowego p. Zglinieckiego zebrani wybrali przewodniczącym wiecu p. Borowiaka z Lipinek, poczem p. poseł Nowicki wygłosił dwugodzinny referat o programie, historji i taktyce Demokracji Chrześcijańskiej, który to referat jasny i bardzo podobający się wiecownikom, zebrani przyjęli rzęsistemi oklaskami. Poseł Nowicki odpowiedział po przeprowadzeniu dyskusji panom Durskiemu, Kabey i innym, wyjaśniając wyłonione kwestje, jak stosunek Ch. Dem. do reformy rolnej, projekty zmian ordynacji wyborczej, przebieg i wyniki wyborów komunalnych na Górnym Śląsku oraz przyczyny klęski i porażki obozu polskiego. Trzykrotnym okrzykiem na Najjaśniejszą Rzeczypospolitą zamknięto wspaniały wiec, który wobec podziemnych prac Kampertów, Cyrankowskich, Wysockich i innych organizatorów Strzelca, P. P. S. i Związków Klasowych poczytać należy za wielki sukces Ch. Dem. jako wszechstanowego ruchu, politycznego i społecznego, opartego o zasady katolickie i narodowe.
B. Z.

Tczew. W środę, 17. 11. br. odbyło się w Hotelu Dworcowym plenarne posiedzenie Zarządu Okręgowego Ch. Dem. na okręg kaszubski, na którem referował o zadaniach organizacji P. Str. Chrz. Dem. prezes wojewódzki poseł Nowicki z Grudziądza. Położenie polityczne oraz sprawy organizacyjne obszernie omawiali pp. prezes okręgowy St. Wilga, Pawelczak, Orcholski, Petrowicz, Markowski, Michalski, Fabian i inni. Zarząd Okręgowy podzielił swe prace, wyłaniając w myśl regulaminu poszczególne komisje przygotowujące materjał i kierujące pracami organizacyjnemi w okręgu.

Gniew. Z okazji przybycia do nasz. miasta posła Nowickiego, zwołano do hotelu Centralnego na dzień 16 b. m. zebranie koła tutejszego Ch. Dem. Na porządek dzienny złożyło się: referat polityczny posła Nowickiego, dyskusja nad referatem, odpowiedzi referenta, kooptacja zarządu koła, który się w ten sposób przedstawia:

prezes Bieliński,
wice-prezes Dr. Behrendt,
sekretarz Robakowski,
zastępca Stefaniak,
skarbnik Sławiński,
ławnik Kaczanowski i Weidemann.

Na następnem posiedzeniu wygłosi delegat zarządu wojewódzkiego referat gospodarczy.

Nauczyciele w Sejmie.

Dnia 18 listopada br. z inicjatywy Zarządu Głównego Towarzystwa Nauczycieli Szkół Średnich i Wyższych odbyła się w Sejmie konferencja przedstawicieli następujących organizacyj nauczycielskich T-wa Nauczycieli Szkół Średnich i Wyższych, Stow. Dyrektorów Państw. Szkół Średnich, Stow. Chrześcijańsko-Narodowego Nauczycieli Szkół Powszechnych, Zw. Inspektorów szkolnych z przewodniczącym Komisji Budżetowej Sejmu p. Rymarem oraz z referentami: do spraw uposażeń urzędników państw. p. Manaczyńskim, do spraw uposażeń nauczycielskich p. Korneckim i sen. Sienickim.

Na konferencji tej delegacje sfer nauczycielskich w związku z odbywającemi się obradami nad budżetem przedstawiły swe postulaty, dotyczące uposażeń, domagając się zniesienia postanowień ustawy sanacyjnej, krzywdzących nauczycielstwo wszystkich kategoryj i wprowadzających dezorganizację w życie szkolne.

Przewodniczący Komisji Budżetowej p. Rymar życzliwie przyjął postulaty nauczycielskie, a stwierdziwszy krzywdę, jaką szkole i nauczycielstwu przyniosła ustawa grudniowa, przyrzekł poczynić zabiegi u Rządu celem przyspieszenia załatwienia tej sprawy w drodze ustawodawczej.

Domniemany mord rytualny w Tczewie
czyli z wielkiej chmury mały deszcz.

(Od własnego korespondenta).

W ub. piątek doszło w Tczewie przed żydowskim składem bławatów „Wygoda" przy ul. Krótkiej do wielkiego zbiegowiska. Przyczyna zbiegowiska była następująca:

Firma „Wygoda" zatrudniała od trzech tygodni chłopca do posyłek niejakiego 15-letniego Eryka Arensa. W ub. piątek rano udał się chłopiec jak zwykle do swego zajęcia, lecz gdy nie wrócił na obiad do domu, zaniepokojona matka udała się do pracodawców zapytać się o przyczynę nieprzybycia chłopca do domu. Tu atoli dowiedziała się, że tego dnia chłopiec wogóle do pracy się nie stawił. Gdy na podwieczorek syn również nie wrócił do domu, matka powtórnie dopytywała się o syna we wspomnianej firmie i znowu bez skutku.

Nieszczęśliwa kobieta, mniemając, że straciła syna na zawsze, poczęła na ulicy zanosić się od płaczu, co spowodowało zbiegowisko. Znalazła się wkrótce taka kumoszka, która szepnęła stroskanej matce: „Oj, to zapewne żydzi wasze dziecko zarżnęli, aby wytoczyć krew na żydowskie święta" — i już lotem błyskawicy rozeszła się po mieście wieść: „Żydzi zamordowali chrześcijańskiego chłopca". Zbiegowisko tymczasem rosło i tłum zaczął przybierać groźną postawę wobec żydów-właścicieli składu „Wygoda". Dopiero energiczne wkroczenie policji zdołało zbiegowisko rozpędzić. W kilka godzin później „tajemnicze" zaginięcie chłopca się wyjaśniło. Okazało się, że młodemu urwiszowi sprzykrzyło się jednostajne życie w Tczewie i zapragnął popatrzeć na ruch w Gdańsku a nawet skorzystać z okazji, aby dostać się do „kraju obiecanego" za oceanem.

Gdy jednak nad wieczorem młodemu emigrantowi zaczął głód dokuczać, zawrócił pełen skruchy do domu rodzicielskiego, gdzie oczywiście na przywitanie sprawiono mu porządne „lanie". Tak się zakończyło domniemane „morderstwo rytualne".

Tragiczny koniec czarnej maski

Płock był widownią krwawego zajścia, które skończyło się tragicznie.

Policji tamtejszej doniesiono przed kilku dniami, że znany na bruku płockim atleta Józef Kaczorowski ma w swem mieszkaniu potajemną gorzelnię i trudni się nielegalnym handlem wódki.

Ponieważ Kaczorowski miał wiele sprawek na sumieniu, a niektóre z nich odsiedział nawet w więzieniu, postanowiono przystąpić do likwidacji jego działalności w Płocku.

Wczoraj o godz. 9 wiecz. udał się do jego mieszkania przy ul. Grodzkiej nr. 10 aspirant urzędu śledczego Kalinowski, który miał za zadanie przeprowadzić ścisłą rewizję.

Na schodach, prowadzących do mieszkania Kaczorowskiego na III piętrze, Kalinowski ujrzał żonę jego, niosącą pod fartuchem kilka butelek wódki.

Asp. Kalinowski wciągnął Kaczorowską z powrotem do mieszkania i zażądał następnie, by udała się z nim do komisarjatu.

Wtem zjawił się Kaczorowski, chwycił Kalinowskiego jedną ręką za gardło, drugą zaś zaczął go bić z całych sił.

Wówczas aspirant dobył brauninga i strzelił.

Atleta runął na ziemię z przestrzeloną klatką piersiową. Kula przeszyła oponę płucną i utkwiła w kręgosłupie.

Śmierć nastąpiła momentalnie.

Według informacji, pochodzących z płockich sfer policyjnych, Kaczorowski (l. 50) służył przed wojną w ochranie rosyjskiej, a sądy polskie karały go już za działalność prowokacyjną i szpiegostwo. W ostatnich czasach miał się zajmować szmuglem kokainy, medykamentów i bibuły komunistycznej z Niemiec.

Jako siłacz, znany był z występów w cyrku, gdzie często brał udział w zapasach jako „Czarna Maska".

Miał też opinję jednego z najlepszych bokserów w Płocku.

Najstarszy obywatel Polski.
109-letni Grzegorz Łoziński.

W kolonji Dermanka w gminie Poddębie w województwie łuckiem mieszka Grzegorz Łoziński, który liczy ni mniej ni więcej tylko 109 lat życia.

Umarła mu żona i dwu synów w podeszłym już wieku; pozostał przy córce liczącej 63 lata, chorej i pozbawionej środków do życia.

O głodzie i chłodzie pędzi resztę dni swoich sędziwy obywatel polski w czerstwem zdrowiu, mimo, iż nie posiada zupełnie obuwia ani możliwego na chłód ubrania.

Zwraca się przeto do młodszych o pomoc, życząc wzamian z serca dożycia podobnego wieku, tylko nie w takiej nędzy!

Z ruchu zawodowego kolejarzy

Tczew, w listopadzie 1926 r.

Dnia 7 bm. odbył się w Warszawie Walny Zjazd Pracowników Wydziału Mechanicznego Związku Kol. Z. Z. P., w którym udział brali również liczni delegaci z Pomorza a zwłaszcza z Tczewa. Na zjeździe powyższym powzięto m. in. następujące rezolucje:

Ponieważ przyznane przez rząd 10 proc. poborów na miesiące listop. i grudzień nie rozwiązuje krytycznego położenia pracowników kolejowych, wobec zbliżającej się zimy i istniejącej drożyzny domagamy się: 1) bezzwłocznego przywrócenia ruchomej mnożnej, 2) zwrotu różnicy poborów od grudnia ub. roku, wynikłej z powodu niestosowania wskaźnika drożyźnianego, 3) zwrotu potrąconych w okresie od stycznia do lipca br. procentowych zniżek poborów, 4) podwyższenia dodatku mieszkaniowego dla etatowych pracowników kolejowych i przyznania go nieetatowym, 5) podwyższenia dodatku za dyżury nocne i przyznania wszystkim tym pracownikom, którzy pełnią służbę nocną, 6) wydawania przynajmniej dwa razy w roku ubrań ochronnych dla wszystkich pracowników warsztatowych i Depot, 7) przyjęcia do służby kolejowej powracających z wojska b. pracowników kolejowych.

W drugiej rezolucji Zjazd protestuje przeciw translokacji pracowników kolejowych z Dyrekcji zachodnich na kresy wschodnie z powodu braku mieszkań.

W trzeciej rezolucji Zjazd domaga się zmiany rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dnia 3 września br. o zaopatrzeniu emerytalnem nieetatowych pracowników kolejowych, gdyż rozporządzenie to nie obejmuje zwolnionych z kolei z powodu utraty zdrowia lub starości b. dziennie płatnych oraz wdów i sierot po dziennie płatnych, a więc skazuje ich na śmierć głodową. Wobec tego Zjazd domaga się 1) objęcia ustawą emerytalną b. dziennie płatnych, zwolnionych z kolei z przyczyny redukcji lub utraty zdrowia, oraz wdów i sierot po dziennie płatnych, narówni z pracownikami czynnymi, 2) zmniejszenia opłat emerytalnych do 4 proc., tj. do normy, jak opłacają pracownnicy etatowi, 3) zaliczenia do emerytury bez dopłaty wszystkich lat przepracowanych na kolei, 4) przyznanie dziennie płatnym praw emerytalnych po 10 latach służby tj. narówni z etatowymi, 5) przyznania pracownikom zwolnionym ze służby przed nabyciem praw emerytalnych odpraw, w wysokości trzymiesięcznych poborów za pierwszy rok, a za każdy następny — jednomiesięcznych, zwolnionym z przyczyny choroby,, w wysokości dwumiesięcznych poborów za każdy rok służby, 6) przyznania wdowom po zmarłych przed uzyskaniem praw emerytalnych pracownikach odprawy w wysokości rocznych poborów zmarłego, 7) zaliczenia do emerytury ciężko pracującym i pełniącym nocną służbę pracownikom, każdego roku jako 18 miesięcy, bez zwiększonych opłat ze strony tych pracowników, 8) przyznania odszkodowań z powodu nieszczęśliwych wypadków w wysokości procentowej utraty zdolności do zarobkowania.

Zjazd wzywa zarząd główny Związku do podjęcia energicznej akcji w celu najrychlejszego usunięcia wyrządzonej dziennie płatnym krzywdy oraz objęcia zarówno etatowych jak i dziennie płatnych jedną ustawą emerytalną.

Głos Bydgoszczy i okolicy

BYDGOSZCZ, dnia 23 listopada 1926.

⊙ **Do dnia 28. bm. dyżurują nocą:**
Apteka pod Koroną — ul. Dworcowa.
Apteka pod Niedźwiedziem — ul. Niedźwiedzia.

KALENDARZYK TEATRALNY:

Wtorek, dnia 23 listopada — **Lalka.**
Środa, 24. — **Dzikus.**
Czwartek, 25. — **Lalka.**
Piątek, 26. — **Lalka.**
Sobota, 27., godz. 4 pp. — **Królewna Śnieżka** (ostatni raz w tym sezonie).
Sobota, 27., godz. 8. wiecz. — **Zaczarowane Koło.**
Niedziela, 28., godz. 4 pp. — **Skalmierzanki.**
Niedziela, 28., godz. 8. wiecz. — **Zaczarowane koło.**
Poniedziałek, 29. — **Obchód Listopadowy.**

CO GRAJĄ DZIŚ W KINACH BYDGOSKICH?

Kino „Kristal" — „Krysia Leśniczanka" (po raz ostatni — jutro premjera).
Kino „Nowości" — „Więcej niż miłość" z Corrin Griffith w roli tyt.
Kino „Marysieńka" — „Noce Paryskie"
Kino „Corso" — „Za cudzą zbrodnię" (Boot Gibson).

⊙ **Z za kulis.**

Odbywają się pod reżyserją p. M. Lenka próby z poetycznej baśni L. Rydla „Zaczarowane koło". Postać młynarki odtworzy p. Podgórska-Dybizbańska, wszystkie inne postacie znajdą również w zespole utalentowan. intrepretatorów. Dekoracje pendzla St. Węgrzyna.

Jednocześnie reżyser Cz. Strzelecki przygotowuje dla naszych milusińskich pięknny utwór H. Zbierzchowskiego „Serce Matki" czyli „Tomciu Paluch".

Zniżki w Teatrze Miejskim. W dalszym ciągu kancelarja Teatru Miejskiego daje legitymacje zniżkowe w cenie 1 zł. od godz. 10—1 i od 6—8.

*

⊙ **„Sprzedana Narzeczona" w Bydgoszczy.** Jutro t. j. w dniu 24 bm. w środę, przyjeżdża do Bydgoszczy, zawsze mile widziana i słuchana, Opera Pomorska i wykona o godz. 8 w. prześliczną operę Smetany „Sprzedana Narzeczona". Sympatyczny ten zespół wystąpi tym razem **w dużej sali zimowej Patzera,** doskonale ogrzanej i specjalnie w tym celu udekorowanej. Zapowiedź tę, szerokie koła melomanów bydgoskich, przyjmą z najwyższem zadowoleniem, gdyż zespół pomorski wykonywa zapowiedziane przez się opery zawsze z wielką starannością i pietyzmem. Obsada „Sprzedanej narzeczonej" pierwszorzędna, z panią Lubicz, primadonną opery Katowickiej, w roli tytułowej. Dyrygować będzie dyr. Bojanowski, rzecz przygotował reżyser Kruglowski.

Przedsprzedaż biletów w księgarni Gierylka, pl. Teatralny, idzie doskonale i nietrudno przewidzieć, iż przedstawienie to odbędzie się przy wyprzed. widowni. Jakże tu nie pójść na występ zespołu, którego orkiestra, jedyna, zdaje się, w Polsce, **nie ma w swym składzie ani jednego żyda...**

⊙ **Tournée Hecht-Heufeldtowej.** Znana w Bydgoszczy wirtuozka skrzypcowa **p. Anna Marja Hecht-Heufeldt,** wybiera się z szeregiem koncertów do Inowrocławia, Torunia, Grudziądza i Brodnicy. Heufeldtowa wywoływała wszędzie swą grą szczery poklask.

⊙ **O „Prawidłach racjonalnego treningu"** mówić będzie na dzisiejszem, t.j. wtorkowem zebraniu Bydg. Tow. Wiośl. w Resursie Kupieckiej, dr. Panek, prezes „Tow. Wych. Fiz. — koło Bydgoszcz". Po wykładzie poza porządkiem zwykłego miesięcznego zebrania, odbędzie się dyskusja na temat wygłoszonego przez dr. Panka referatu.

⊙ **Uroczystość w bydg. Cechu Rzeźnickim.** Ubiegłej niedzieli bydgoski cech rzeźnicki święcił wielce sympatyczną uroczystość 25-lecia 33 swoich członków z prezesem cechu p. Gutkowskim na czele. Przy tej okazji wręczono mu wspaniały dyplom honorowy od członków cechu.

Uroczystość cała, na którą specjalnie w tym celu przybyli z Poznania pp. Ruter i Potocki, odbyła się, jak to prastary zwyczaj cechowy nakazuje przy krucyfiksie cechowym i zapalonych świecach.

Nazwiska jubilatów oprócz wymienionego p. Gutkowskiego są: Starzyński Józef i Paczkowski Paweł (dwaj najstarsi), dalej Niezgodzki Franciszek, Sergot Józef, Paczkowski Jan, Kujawski Józef, Kruszyński Wawrzyn, Arkuszewski Antoni, Ziółkowski Franciszek, Cieśla Wincenty, Tobolewski Franciszek, Kubacki Antoni, Sadowski Jan, Sprada Izydor, Raats Juljan, Żubka Juljan, Piasecki Augustyn Niezgodzki Władysław, Bonin Bronisław, Czarnecki Karol, Kwasek Wojciech, Kotoliński Bolesław, Żubka Stanisław, Modrakowski Teodor, Mączkowski Leon, Mączkowski Józef, Wachowiak Jan, Świtalski Jan, Wiśniewski Stanisław, Kłosowski Jan, Kordecki Czesław.

Po uroczystości oficjalnej odbyła się okolicznościowa skromna biesiada, po której nastąpiły ochocze tany, trwające aż do świtu.

⊙ **Zebranie Oficerów Rezerwy - Koło Bydgoszcz.** Wczorajsze poniedziałkowe nadzwyczajne zebranie Koła bydgoskich Oficerów Rezerwy, które rozpoczęto o godz. 8,30 wieczorem, miało na celu głównie przygotować instrukcję dla delegatów z Bydgoszczy na niedzielny zjazd pomorskich Kół Oficerów Rezerwy, jaki się odbędzie w najbliższą niedzielę, tj. dnia 28-go bm. w Grudziądzu. Na zjazd ten wybrano jako delegatów z Bydgoszczy druhów: Kwiatkowskiego, Skibińskiego, Wiesego i Remiszewskiego. Delegatom poruczono dążyć do przyłączenia się do jakiejś nowej Centrali Związkowej na obszarze D. O. K. VIII, aby tylko odłączyć się od Torunia, będącego obecnie pod terrorem moralnym generała Zarzyckiego, który narodowo usposobionym oficerom rezerwy zarzuca... antypaństwowość!

Tak samo zajmowano się z kolei obszernie sprawą zjazdu, mającego się odbyć w Poznaniu w dniu 4-go grudnia br. Na zjazd ten wybrano jako delegatów kol. Maya, Pałaszewskiego, wicepr. dr. Chmielarskiego, Pilaczyjskiego i prezesa Kwiatkowskiego.

Na tem po dokonaniu przyjęcia nowych członków i załatwieniu paru drobnych spraw bieżących, zebranie, któremu z energją przewodniczył drh. Kwiatkowski, około godziny 10-ej wieczorem wyczerpano.

⊙ **Samobójstwo przez powieszenie.** W dniu 19-go bm. około godziny 4-ej popołudniu chłopacy, przechodzący przez las, okalający Jachcice, znaleźli na jednem z drzew wiszące zwłoki samobójcy w dość podeszłym wieku. Zawiadomione władze policyjne ustaliły, iż są to zwłoki 49-letniego Piotra Budki, z zawodu robotnika budowlanego, pochodzącego z miejscowości Szarodowo, powiat szubiński. Budka od dłuższego już czasu pozostawał bez zajęcia i powodem rozpaczliwego kroku była, zdaje się, skrajna nędza.

⊙ **Ciekawa wystawa dywanów i kilimów krajowych** odbędzie się niebawem w Bydgoszczy. Między innemi wśród eksponatów znajdą się wyroby uczniów lwowskiej Szkoły Przemysłowej. Wystawę urządza firma „A. Jende" przy ulicy Gdańskiej. Bliższe szczegóły imprezy doniesiemy niebawem.

⊙ **Tylko tego brakowało.** Jak kolportują bydgoscy wyznawcy tzw. kościoła narodowego, przyjeżdża do Bydgoszczy w dniu 29 bm. osławiony „biskup narodowcowy" p. Hodura, aby tu odprawić dla swej trzódki nabożeństwo i wygłosić przytem stosowne przemówienie agitacyjne. Jak nam donoszą, bydgoska grupa „Strzelca" zabiega energicznie, aby „biskupa" Hodura nie spotkało u nas nad Brdą tak „gorące" przyjęcie, jak to niedawno miało miejsce w Warszawie, w sali kina „Pan", gdzie dostojną jego osobę musiano chyłkiem salwować tylnemi drzwiami, chroniąc przed zbyt dotkliwemi „dowodami czci" obecnych uczestników owego zebrania...

⊙ **Godna poparcia „wieczornica taneczna".** „Bratnia Pomoc" słuchaczy kursu handlu drzewem i ziemiopłodami przy Liceum Handl. Izby Przem. - Handl. w Bydgoszczy urządza pod protektoratem J. W. P. dyr. W. Skalskiego, w czwartek, dnia 25-go listopada 1926 r. w sali Klubu Polskiego, ul. Cieszkowskiego 2 wieczornicę taneczną, połączoną z przedstawieniem amatorskiem. Początek o godzinie 8-mej wieczorem. Bilety w cenie 3 zł. do nabycia w Liceum Handl. Strój wieczorowy. Czysty dochód przeznaczony na „Bratnią Pomoc".

⊙ **Przypomnienie policyjne na temat zimy.** Decernent policyjny p. radca Hańczewski nadesłał nam następujący komunikat z prośbą o wydrukowanie:

Przypomina się niniejszem, że według par. 53 rozporządzenia policyjnego z dnia 20 października 1890 r. (Orędownik Miejski nr. 94 na rok 1890), gdy śnieg spadnie, są właściciele posiadłości zobowiązani chodniki i mostki ze śniegu i lodu oczyścić. Z nastaniem mrozów, gdy utworzy się ślizgawica, należy posypywać chodniki piaskiem, popiołem lub trocinami, każdego dnia rano przed godz. 8-ą. Zwraca się również uwagę na to, że w czasie mrozów z ścieków (rynsztoków) należy usuwać lód i śnieg, ażeby woda nie dostawała się na ulicę lub chodniki.

Kto się do powyższego rozporządzenia nie zastosuje, karany będzie grzywną w wysokości do 30 zł. lub odpowiednim aresztem, pozatem robota wykonaną będzie na koszt opieszałego.

⊙ **Groźny pożar w składzie alkoholu.** W ubiegłą sobotę tj. dnia 20 bm. wybuchł groźny pożar w składzie wódek firmy „Winkelhausen" pozostającym pod zarządem p. W. Piotrowskiego, a mieszczącym się przy ul. Dworcowej. Pożar powstał z nieznanej przyczyny około godziny 10-ej wieczorem. Na szczęście został jeszcze dość rychło dostrzeżonym. Wezwana szybko straż pożarna potrafiła w niedługim stosunkowo czasie opanować niebezpieczeństwo rozszerzenia się ognia na sąsiednie posesje. Szkoda wyrządzona przez ogień wynosi około 4 000 złotych i jest ubezpieczona.

⊙ **10 000, 5 000, albo 2 000 zł. nagrody** za wykrycie sprawców. W ostatnich dniach ubiegłego miesiąca trzech nieznanych sprawców dokonało rozbicia kasy ogniotrwałej w lombardzie przy Spółdzielczym Banku Ludowym w Częstochowie, gdzie skradziono fanty lombardowe, gotówkę, jak i biżuterję, składającą się z pierścieni brylantowych, złote zegarki, łańcuszki, broszki, papierośnice i t. p. **ogólnej wartości 59.262 zł.**

Za wykrycie sprawców i skradzionych przedmiotów Zarząd Banku Ludowego w Częstochowie wyznaczył 10 000 złotych nagrody, zaś za ujawnienie sprawców tylko 5 000 zł., a 2000 złotych za podanie dyrektywnych wiadomości zmierzających do ujęcia sprawców. Nagroda zostanie wypłacona niezwłocznie przez Zarząd Banku Ludowego w Częstochowie. Wiadomości należy kierować do miejscowych władz policyjnych piśmiennie lub osobiście, ewentualnie bezpośrednio do banku.

„W szale opętańczym."

(Impressja z prelekcji poety Kalinowskiego.)

Nieprzeciętny naprawdę odczyt. Na sali światło kompletnie przyćmione. Tylko z estrady (poniedziałkowy odczyt odbył się w Resursie Kupieckiej przy ul. Jagiellońskiej) padały wciąż ważkie słowa, poruszając w słuchaczach niecodzienne myśli i tak dalekie od współczesnego życia ideje...

Padały te słowa z ust prelegenta, otoczonego jakby symbolicznie powodzią świateł, płynących z kinkietów przedscenicznych. W każdym razie wywoływało to niepowszednie wróżenie

Ale bo i odczyt był niepowszedni. Poeta wygłaszał z wielkim patosem „quasi una fantasia"...

Była to istotnie natchniona fantazja o św. Franciszku z Assyżu, który dziś po latach 700 od swych narodzin zszedł znów na ziemię. Znowu sieje On z dobrotliwym uśmiechem zdrowe i przepiękne ziarno swej słodkiej nauki po szerokim świecie...

Świat ten jest jednak przeważnie głuchy na te cudne słowa. Pogrążony w swym „szale opętańczym" użycia ani chce często słyszeć, gdzie jego święty cel istnienia...

„Biedaczyna" z Assyżu ma co krok tyle kłopotu z swem apostołowaniem. Gdy spotkał gawiedź młodzieży, pożerającej „nagie ryciny" za szybą wystawową chciwego kupca musiał aż skrzydlatą rzeszą wróbli szyby te tak sprośne przysłaniać.

Tak samo on „Brat — Słońca" i wszelkiego żywego stworzenia, próżno stara się z rąk okrutnego rzeźnika wyrwać jagniątko, przeznaczone na rzeź... Gawiedź tylko z naigrawaniem się przyjmuje jego gorące wezwanie, by żyć tylko owocami, jarzyną i tem wszystkiem co nie wymaga przelewania niewinnej krwi...

Na tem i tym podobnem tle haftował wczoraj poeta, wzruszając słuchaczy i podnosząc ich duszę do wielkiego wzoru Świętego, któremu... nawet wilk był bratem...

Odczyt ten, za który p. Kalinowskiemu podziękowano z serca długim oklaskiem, pozostawi napewno u słuchaczy (choć sala była tylko do połowy wypełniona...) długotrwałe wspomnienie. Już sama postać prelegenta taka była niepowszednia i niebanalna. Więc sam apostolski wygląd o natchnionej twarzy, zakończonej długą siwą brodą... Głos zaś łagodny, słodki, a jednak do duszy nieodparcie wnikający...

Wieczór rozpoczął, poważnie informacyjnem przemówieniem wstępnem prof. Michała Wagnera, który zaznajomił audytorjum z celami „Ligi Katolickiej". Jej to staraniem właśnie wczorajszy, tak piękny i budujący wieczór się odbył...

ALOJZY KAMROWSKI.

Kto powinien prowadzić księgi handlowe?

Nowelą o podatku przemysłowym zostały zniesione wszelkie kary wzgl. grzywny, które przewidywała stara ustawa dla pierwszych pięć kategorji przemysłowych i pierwszych dwuch kategorji handlowych za nieprowadzenie conajmniej księgi obrotu. Wobec tego, że ani nowa ustawa o podatku przemysłowym ani ustawa o podatku dochodowym nie przewiduje żadnych grzywień za nieprowadzenie ksiąg handlowych, pozostawiając każdemu podatnikowi zupełnie wolną rękę, powstało w ostatnim czasie błędne mniemanie, że nikt nie jest już dziś obowiązany, wogóle księgi prowadzić.

Tymczasem zapomina się w zupełności, że niemiecki kodeks handlowy, obowiązujący jeszcze na obszarze Polski Zachodniej, postanawia w §§ 38 i 39, że każdy kupiec obowiązany jest do prowadzenia ksiąg wedle zasad prawidłowej księgowości i do zestawienia bilansu. Wedle § 1 wymienionego kodeksu handlowego uważany będzie za kupca ten, kto zajmuje się zawodem handlowym. Jako zawód handlowy uważa się: 1) nabycie i zbycie rzeczy rynkowych towarów lub papierów wartościowych bez względu na to, czy towary zbyte zostały bez przerobienia czy też po przerobieniu, 2) przerobienie towarów dla innych, o ile czynność wychodzi poza obręb zwykłego rzemiosła; 3) przyjęcie obowiązku ubezpieczenia za premje; 4) operacje bankierskie i wymienne; 5) przewóz ładunków i pasażerów; 6) operacje komisantów, ekspedytorów lub utrzymujących składy towarowe; 7) operacje ajentów handlowych lub maklerów; 8) operacje wydawnicze oraz inne transakcje handlu książkami lub dziełami artystycznemi i 9 operacje drukarskie, o ile czynności wchodzą poza obręb rzemiosła.

Wobec tego ten, który trudni się choć by jedną czynnością wyżej wymienioną. jest kupcem bez względu na to, czy jest lub nie jest zapisany do rejestru handlowego (Muss-Kaufmann).

Pozatem w myśl § 2 K. H. staje się każdy kupcem z powodu zaciągnięcia do rejestru handlowego (Soll-Kaufmann) jak np. fabryki, spekulacje nieruchomościami, przedsiębiorstwa budowlane, jeżeli przedsiębiorstwa te mają rodzaj i charakter kupiecki.

Wedle § 3 kodeksu handlowego mogą, lecz nie mają obowiązku wnieść firmy do rejestru handlowego przedsiębiorstwa dodatkowe lub poboczne, związane z prowadzeniem gospodarstwa wiejskiego i leśnego, choćby w przedsiębiorstwie dodatkowem wzgl. pobocznem prowadziły transakcje w § 1 wykazane. (Kann-Kaufleute).

Aczkolwiek każdy kupiec należący do wyżej wymienionych kategorji, wprawdzie zobowiązany jest w myśl kodeksu handlowego do prowadzenia prawidłowych ksiąg handlowych, to obowiązek ten jest tylko problematyczny, ponieważ przepisy kodeksu handlowego nie przewidują żadnej grzywny wzgl. kary pozbawienia wolności za niezastosowanie się do tych przepisów. Kupcowi więc, nie prowadzącemu ksiąg nie grozi na pozór z tego tytułu najmniejsza kara. Z chwilą jednak, gdy kupiec zgłosi upadłość majątkową lub staje się niewypłacalnym, podlega on karze ordynacji konkursowej, która przewiduje w razie zaniechania lub zaniedbania prowadzenia ksiąg handlowych bardzo dotkliwe kary. § 239 tejże ordynacji postanawia m. in., że dłużnicy, którzy swe wypłaty zawiesili, albo nad majątkiem których został ogłoszony konkurs, karani będą za oszukańcze bankructwo ciężkiem więzieniem, jeżeli w zamiarze pokrzywdzenia swych wierzycieli zaniedbali prowadzenia ksiąg handlowych lub je zniszczyli albo zataili, czy też pozmieniali zapiski lub prowadzili księgi tak, że one nie mogą dać żadnego poglądu na stan majątkowy. Lecz i wtenczas, kiedy obwiniony mógłby nawet udowodnić, że nie miał zamiaru pokrzywdzenia swych wierzycieli, ulega on wedle § 240 karze więziennej za nieprowadzenie ksiąg handlowych lub za nieprawidłowe prowadzenie tychże i za niezestawienie nawet bilansu w przepisanym czasie.

Nie jeden będzie miał odpowiedź w pogotowiu, że jego stan majątkowy nie naraża go na niewypłacalność, wobec czego nie grożą mu skutki przewidziane w ordynacji konkursowej. Żyjemy jednakże w warunkach nader trudnych, które mogą narazić wedle niesprzyjającej konjunktury na szwank najlepiej ufundowane przedsiębiorstwo nawet takie, które dotąd z kredytu nie korzystało, lecz jednak w naglących wypadkach będzie zniewolone do zadłużenia się choćby na czas przejściowy. A wtedy niezrealizowanie swoich zobowiązań, wobec ogólnego zastoju w czasie przewidzianym już stanowić może fakt znamienny, przewidywany w ordynacji konkursowej, tj. **zawieszenia wypłaty.** Tak samo gwarancje za innych przyjęte, żyra wekslowe z tytułu poręki, większy udział w przedsiębiorstwach obcych lub inne nieprzewidziane nieszczęścia, jak powódź, pożar, odpowiedzialność prywatnoprawna, która ciąży na właścicielach nieruchomości, urządzeń fabrycznych, samochodów itp., odpowiedzialność prywatnoprawna w charakterze pracodawcy, właścicieli zakładów fabrycznych i hotelowych, ojca, opiekuna itd. za nieszczęśliwe wypadki, wzgl. straty (Haftpflicht), wszystkie takie okoliczności mogą spowodować upadłość majątkową i narażają wtenczas na skutki postanowień karnych ordynacji konkursowej.

(Dokończenie nastąpi).

Uzyskanie pozwoleń na przywóz.

Centralna Komisja Przywozowa coraz częściej spotyka się z faktem, że importerzy, zabiegający o uzyskanie pozwoleń przywozu, korzystają z pośrednictwa osób uzyskujących upoważnienia od szeregu firm jednocześnie i trudniących się pośrednictwem zawodowo. Komisja stwierdza, że pośrednicy ci absolutnie nie mogą wpłynąć na korzystniejsze załatwianie spraw aniżeli to może uzyskać właściciel lub urzędnik firmy, przeciwnie, nie znając dokładnie stosunków danego importera. stwarzają niejasności, utrudniające szybkie i dokładne zbadanie i stosowne zadecydowanie sprawy; honorarja, pobierane przez pośredników, zupełnie niepotrzebnie zwiększają koszty uzyskiwania pozwoleń. Centralna Komisja Przywozowa prosi, by importerzy załatwiali swe interesy sami lub przy pomocy urzędników firmowych, ewentualnie za pośrednictwem powołanych organizacyj gospodarczych, unikając pośredników, którzy w żadnym wypadku nie będą traktowani przez Biura C. K. P. przychylniej, aniżeli sami importerzy. Jednocześnie komunikuje się, że od pośredników żądane będzie od dnia 1 grudnia br. przedłożenie formalnej i zawierającej termin ważności plenipotencji zainteresowanej firmy lub upoważnienia, poświadczonego przez odpowiednią organizację gospodarczą, wchodzącą w skład C. K. P., a odnoszącego się do jednego, wyraźnie wyszczególnionego podania. Obowiązek przedkładania plenipotencji i upoważnień dotyczy również przedsiębiorstw ekspedycyjnych.

Z giełdy drzewnej w Bydgoszczy.

W dniu 11 listopada br. odbyło się w sali posiedzeń Izby Przemysłowo-Handlowej w Bydgoszczy w obecności rządowego komisarza Giełdy, p. B. Kasprowicza, ogólne zgromadzenie członków Giełdy Drzewnej. Zgromadzeniu przewodniczył wiceprezes Rady Giełdowej, p. dyr. Janusz Podczaski, który po komunikatach o charakterze formalnym zwrócił uwagę członków na to, że zgodnie z obowiązującymi przepisami **od połowy bieżącego roku mają dostęp do Giełdy także firmy zagraniczne,** co zwłaszcza po zawarciu traktatu handlowego z Rzeszą Niemiecką będzie miało dla dalszego rozwoju giełdy bardzo duże znaczenie, bowiem z chwilą zawarcia traktatu Bydgoszcz z pewnością odzyska dawne swe świetne stanowisko w handlu drzewem.

Zgodnie z porządkiem obrad rozpatrzono sprawozdanie z czynności giełdy oraz sprawozdanie kasowe i rachunkowe za czas od dnia 25 października 1924 r, do dnia 31 października 1926 r. Zgromadzenie przyjęło oba sprawozdania do wiadomości i uchwaliło udzielić skarbnikowi i radzie giełdowej absolutorjum.

Po załatwieniu z kolei sprawy preliminarza budżetu na następny okres budżetowy przystąpiono do zwyczajnych i uzupełniających wyborów do rady giełdowej. W drodze wyborów zwyczajnych powołano na radców giełdowych p. dyr. Janusza Podczaskiego, p. dyr. Andrzeja Robakowskiego, p .dyr. Tomasza Baranowskiego, p. dyr. Leona Jackowskiego i p. M. L. Wilhousa. W drodze wyborów uzupełniających powołano na radców p. dyr. Messera z Koronowa, p. dyr. Woźniaka z Inowrocławia i p. Leitgebera z Poznania.

Nowo obrani radcowie giełdowi podlegają zatwierdzeniu ze strony pana ministra przemysłu i handlu. Po przeprowadzeniu tych formalności Rada Giełdowa będzie liczyła 15 członk., a w skład jej poza wymienionemi już radcami giełdowymi będą wchodzili pp. Edmund Baier z Koronowa, Tomasz Czerwiński z Warszawy, Aleksander Dąbrowski z Warszawy, Benedykt Krygier z Warszawy, Wacław Mroziński z Lidzbarku, Marjan Namysł z Poznania i Antoni Wardziński z Nakła.

Wybór nowego Prezydjum Rady Giełdowej nastąpi po zatwierdzeniu nowo wybranych radców giełdowych. W dalszym toku obrad uzupełniono skład Komisji Rozjemczej przez powołanie do niej pp. Namysła, Wardzińskiego, Tomczyckiego, Podczaskiego, Dzionarę, Dąbrowskiego, Jackowskiego, Wilhousa, Hochlińskiego, Wiśniewskiego, Bajera i Litkowskiego. Do komisji rewizyjnej wybrano pp. Wiśniewskiego i Wigurę. W braku zgłoszonych wolnych wniosków zgromadzenie zamknięto.

Kronika gospodarcza

— **„POLPERS“.** Utworzyło się przy poparciu naszego poselstwa w Teheranie towarzystwo „Polpers“, które ma skład na bazarze w Teheranie. Towarzystwo to ma już znaczne zamówienia na galanterję żelazną, konfekcję itd. Korespondencję z tem towarzystwem należy kierować via S. S. R. S. (Rosja), gdyż inaczej list zamiast 8 dni idzie drogą okrężną 4-5 tygodni

— **HANDEL Z PERSJĄ.** Poselstwo polskie w Teheranie przystąpiło do urządzenia stałej wystawy prób i wzorów przemysłu polskiego w gmachu poselstwa. Poselstwo prosi przemysł krajowy o nadsyłanie prób i katalogów po uprzedniem porozumieniu się z Ministerstwem Spraw Zagranicznych za pośrednictwem kurjera dyplomatycznego. Praktykowany bowiem dotychczas sposób przesyłania prób w paczkach pocztowych naraża poselstwo na niewspółmierne wydatki (koszt transportu paczki przez terytorjum perskie o wadze 5 kg. wynosi circa 3 dol.).

— **WYWÓZ DO TURCJI.** Radca handlowy przy poselstwie polskiem w Angorze, p. Zygmunt Vetulani, przybywa w sobotę dnia 20 bm. do Krakowa i udzielać będzie w sali konferencyjnej Izby handlowej i przemysłowej w czasie od 11-tej do 1-szej informacji w sprawie szans wywozu polskiego i sytuacji gospodarczej w Turcji. Intersanci zgłaszać się mogą w tym czasie osobiście po informacje do Izby

— **EKSPORT POLSKI DO CZECHOSŁOWACJI.** W ciągu pierwszych 8 miesięcy br. wyniósł nasz eksport do Czechosłowacji 77.199.000 zł. w złocie, a import z Czechosłowacji do Polski 24.204.000 zł. w złocie. Według dotychczasowych danych będzie się handel z Czechosłowacją przedstawiał korzystnie dla naszego bilansu handlowego także w następnych miesiącach.

— **SYTUACJA WALUTOWA I AKCYJNA DN. 20. 11. GODZ. 8 WIECZOREM.** Obrót ogólny na giełdzie walut wyniósł około 400.000 dolarów. Całe zapotrzebowanie pokrył wyłącznie Bank Polski. Dość znaczne obroty kablem na New-York, za które płacono o 3 promil drożej od gotówki. Dewizy na New-York (czeki i wpłaty) notowano 9.00, gotówkę dolarową 8.99. W grupie dewiz europejskich podniósł się bardzo poważnie Paryż (z 31.70 na 33.90). natomiast Medjolan spadł z 38.05 na 37.95; Londyn z 43.70 na 43.69, nieco niżej notowano dewizę holenderską. W obrotach prywatnych dolary 9 zł. w żądaniu i płaceniu prawie bez ruchu. Ruble złote 4.75 i pół do 4.75 i ¼. 100 rubli złotych 52 dol. 80 cent. w płaceniu. 100 złotych w złocie 173.66. Gram czystego złota 5.9816.

Giełda pieniężna.

A. W. Grudziądz, dn. 22. 1926 r.

Waluty.

Warszawa. Dolar urzędowo 8,99, prywatnie 8,99¾. Tendencja słabsza.

Dewizy.

Warszawa. Belgja 125,50, Londyn 43,70, Nowy Jork 9,00, Paryż 32,30, Praga 26,72, Szwajcarja 173,95, Wiedeń 127,20. Włochy 37,15.

Gdańsk. za 100 zł. loco Gdańsk 57,20-57,35, przekaz na Warszawę 57-57,15, dolar w stosunku do zł. 9-9-01, za 100 guld. prywatnie 174,75.

ZŁOTY w dniu 20 listopada 1926 roku.

Gdańsk przekaz 56.97—57.11, gotówka 57.20—57.35, Berlin przekaz na Warszawę lub Poznań 46.42—46.66, przekaz na Katowice 46.48—48.72, gotówka 46.41—46.89, Londyn przekaz 43.50, N. Jork przekaz 11.75, Praga przekaz 370.75—376.75, gotówka 371.50—375.50, Ryga przekaz 64, Amsterdam przekaz 25, Medjolan przekaz 277, Budapeszt gotówka 78.15—80.25, Wiedeń przekaz 78.45—78.95. gotówka 78.30—79.40, Bukareszt przekaz 20.40, Czerniowce przekaz 20.25.

PAPIERY WARTOSCIOWE.

WARSZAWA, 22 11.

Bank Handlowy	8.00, 8.10
Bank Polski	80.50, 81.00,
Bank Zw. Spółek Zarobkowych	5.50
Spirutus	1.90
Nobel	2.55
Lilpop	16.50 16.25
Norblin	93.00
Rudzki	1.14
Starachowice	2.16, 2.12
Żyrardów	11.13, 11.35
Borkowski	1.20

POZNAN, 22. 11.

Poznański Bank Ziemian	2.15
C. Hartwig	23,20
Hurtownia Skór	1.50
Lubań	100.00
Młyn Ziemiański	1.40
Papiernia Bydgoszcz	0.40
Roman May	36.50
Płótno	0.10
Tri	13.00

PAPIERY PROCENTOWE.

W procentach nominału: 8 proc. Państw. Pożyczka Konwers. 93.50, 6 proc. Pożyczka Dolar. 1919 r. 75.00. 10 proc. Poż. Kolej. serja I 87.00, 5 proc. Państw. Pożyczka Konw. 46.75, 46.30, 8 proc. Państw. Banku Rolnego 80.00. **W złotych:** 4½ proc. Tow. Kredytow. Ziemsk. 37.00, 4½ proc. Ziemsk. przedwojenne 38.25, 38.15, 5 proc. Tow. Kred. m. Warszawy 42.90, 43.25, 43.15, 4½ proc. Kred. m. Warszawy 25.90.

Giełda towarowa.

Notowania ziemiopłodów w Poznaniu za 100 kg. loco stacja załadowcza.

Żyto 38-39, pszenica 47,50-50,50, jęczmień zwyczajny 28-31, browarowy 32,50-37,50, owies 31,50-33.50, mąka żytnia 70 proc. 55,50, 65 proc. 57, pszenna 65 proc. 71-74, ospa żytnia 26,50-27,50, pszenna 27,50, gorczyca 70-90, saradela 20-22, peluszka 35-37, wyka latowa 38-40, groch victoria 80-90, polny 55-60. Usposobienie słabe.

Notowania ziemiopłodów w Warszawie.

Żyto kongresowe 116 f. 43,25, owies pomorski jednolity 35-35,50, jęczmień kongresowy browarowy p. p. 110 f. 36-37, owies poznański 35, zaofiarowanie zwiększone, obroty małe.

ZIEMIOPŁODY.

Bydgoszcz, 20. 11. Ceny za 100 kg.: żyto 37—39 pszenica 48—50.50, jęczmień zwyczajny 32, brow. 35.50—37.50, groch polny 54—60 owies 31.50—33.50. Usposobienie spokojne.

Poznań, 20. 11. Urzęd. notow. za 100 kg. franco stacja załad., ładunki wagonowe, dostawa natychmiastowa. — Żyto 38.25—39.25, pszenica 48—51, jęczmień zwykły 28—31, browarowy 32.50—37.50, owies 31.75—33.75, mąka żytnia 70 proc. 56.00, 65 proc. 57.50, pszenna 65 proc. 71.50—74.50, otręby żytnie 27—28, pszenne 28, ziemniaki fabr. 16 proc. 6.60, gorczyca 70—90, groch polny 57—62, Victoria 82—92. Groch Victoria w wyborowych gatunkach ponad notowania, ceny za ziemniaki fabryczne płacone są wyższe lub niższe zależnie od zawartości skrobi. Usposobienie spokojne.

ZIEMNIAKI.

Bydgoszcz, 20. 11. Ziemniaki fabryczne 6.50 zł za 100 kg.

PASZA.

Bydgoszcz, 20. 11. Otręby pszenne i żytnie 29 zł za 100 kg.

DRZEWO.

Bydgoszcz, 20. 11. Urzędowa Cedula Giełdy Drzewnej w Bydgoszczy. Cena za 1 m^3: Sosnowe słupy telegraficzne dł. 9 m. 36 zł (4 dol.), dł. 11—16 m. 40.30 zł (4.60 dol.) fr. wagon stacja załadowania (tranzakcja). Dębowy materjał tarty, wybrakowany towar czteroletni 103 zł franco wagon Bydgoszcz. Ceny kupna: Angielskie Deols u/s 407 złotych (Ł 9.6), Battonz (do 8 cal.) u/s 401.40 złotych (Ł 9/3/6), Bale IV kl. po dwa funty mniej Boards (deski do 7/4 cal.) u/s 350 zł (Ł 8), Świerkowe krótkie do 9 cal. (Roda) u/s 306.25 zł (Ł 7) per std. franco wagon Gdańsk-Holm, Sloepry 50/30/20 12 zł (sh. 5.10) za sztukę fr. wagon Gdańsk. Wałki bukowe dł. 62 9,73 cm. w cieńszym końcu od 25 cm. wzwyż ceny sprzedaży 45 zł lub 5 dol. franco wagon stacja załad. w Małopolsce, Bloki sosnowe odziomkowe średn. w cieńszym końcu 30 cm., dł. od 3 m. wzwyż, sówkowe, wodne niekorowane, nasiniałe 87.50 zł (Ł 2 franco granica polsko-niemiecka). W poszukiwaniu: Bloki sosnowe bez guzów i sęków 1 kl. średn. od 30 cm. w cieńszym końcu, kopalniaki sosnowe, papierówka świerkowa dł. 1 m. średn. 8—24 cm., drzewostany sosnowe 80—100 lat.

Kronika

GRUDZIĄDZ, 23 listopada 1926 r.

KALENDARZYK: Wtorek 23 Klemensa p.
środa 24 Jana od Krzyża
Wschód słońca 7 35 zachód 15 57
Wschód księżyca 815 zachód 10 29

—** DYŻURY NOCNE APTEK. Od 20 do 26 listopada rb. apteka pod „Łabędziem", Rynek 20, telefon 142.

*

—** STAN POGODY (według danych P. I. M.). W Zakopanem było dość pogodnie, temperatura rano 11°, wiatr halny; w Krynicy chmurno, temp. 10° Temperatura najwyższa wynosiła wczoraj w Warszawie 15.°0, najniższa 5.°3.

W dniu dzisiejszym prawdopodobnie: po przejściowym wzroście zachmurzenia i przelotnych deszczach (zwłaszcza na zachodzie kraju) znowu pogodnie i ciepło. Umiarkowane wiatry z kierunków południowych (w górach jeszcze halny), miejscami mglisto.

—** STAN WODY W WIŚLE POD GRUDZIĄDZEM wynosił w dniu wczorajszym 2,86 mtr.

*

KALENDARZYK TEATRALNY.

Wtorek (23. XI.) **„Ananas".**

Środa (24. XI.) teatr nieczynny.

Czwartek (25. XI.) „Podróż po Warszawie".

Piątek (26. XI.) teatr nieczynny.

Sobota (27. XI.) popołudniu o godzinie 4-ej specjalne przedstawienie dla młodzieży szkolnej oraz popularne „Żydówka" (opera w 5 aktach Halévy'ego). Ceny miejsc zniżone od 50 gr. do 3 złotych.

Sobota (27. XI.) wieczorem występ Opery Pomorskiej „Sprzedana narzeczona".

Niedziela (28. XI.) dwa przedstawienia: popołudniowe po cenach zniżonych o godzinie 4-tej, wieczorowe po cenach zwykłych o godzinie 8-mej.

Poniedziałek (29. XI.) Galowe przedstawienie ku uczczeniu Powstania Listopadowego, poprzedzone przemówieniem oraz hymnem narodowym „Wesele" Wyspiańskiego.

*

CO GRAJĄ W KINACH.

—** KINO „ORZEŁ" wyświetla od poniedziałku wspaniały film sensacyjno - erotyczny p. t.: „Szantażysta małżeństw". W rolach głównych Reinhold Szyncel oraz Eryka Glessner. Ponadto dramat życiowy „Męczennica zmysłów".

—** KINO „APOLLO" demonstruje od poniedziałku potężny dramat życiowy p. t.: „Niesamowita trójka". W roli głównej Lon Chaney.

*

—** Z TEATRU MIEJSKIEGO. „Ananas", arcywesoła farsa, dostępna tylko dla dorosłych, ukaże się po raz drugi na dzisiejszem przedstawieniu. W rolach głównych pp. Porębska, Mrowińska, Mirska, Jaworski, Opaliński, Rymsza, Zięciakiewicz i inni. Początek punkt. o godz. 8 wiecz. Abonament ważny procentowy.

„Podróż po Warszawie" ukaże się po raz ostatni na wieczorowem przedstawieniu w nadchodzący czwartek. Ceny miejsc zniżone od 80 gr do 3 zł 50 gr. Abonament ważny procentowy.

„Żydówka" — specjalne przedstawienie dla uczącej się młodzieży, oraz popularne po cenach zniżonych od 50 gr do 3 zł (szatnia 20 gr) zapowiada afisz na sobotnie popołudniowe przedstawienie. Początek punkt. o godz. 4 po południu.

„Sprzedana narzeczona", opera komiczna Smetany, ukaże się po raz pierwszy na naszej scenie w sobotę, dnia 27 b. m., wiecz. w wykonaniu Opery Pomorskiej. Ceny miejsc od 1.20 do 6 zł. Początek punkt. o godz. 8-ej wieczorem.

„Wesele" Wyspiańskiego. Z powodu przypadającej w poniedziałek, dnia 29 b. m., rocznicy Powstania Listopadowego, szykuje Dyrekcja Teatru prawdziwą ucztę artystyczną, wystawiając perłę naszej literatury dramatycznej, arcydzieło Wyspiańskiego „Wesele". Próby pod reżyserją p. Opalińskiego odbywają się w całej pełni.

„Wesele" wystawione będzie w nadchodzący poniedziałek dwukrotnie: po południu o godz. 4-ej dla uczącej się młodzieży, po cenach zniżonych i wieczorem o godz. 8-ej po cenach zwykłych, jako przedstawienie galowe.

Bilety na wyżej wymienione przedstawienia nabywać można w dziennej kasie teatru „Wielkopolanka" (telef. 150) od godz. 10 do 13-ej i od 15 do 18-ej.

Jak traktują władze oficjalne krzewicieli słowa polskiego na Kresach.

Dnia 18 b. m. do mieszkania cenionego reżysera i artysty sceny grudziądzkiej, pana Stanisława Zięciakiewicza, o godz. 8. rano, zjawiło się 2-ch funkcjonarjuszy pol. państw. celem przeprowadzenia rewizji domowej i osobistej, w sprawie dokonanej kradzieży z włamaniem na niekorzyść p. Poznańskiego (fotografa). Jak bowiem wiadomo, z gablotki przed teatrem zginęły fotografje aktorów!? P. Poznański wyraził podejrzenie, że sprawcą tego karygodnego czynu, jest reżyser Zięciakiewicz. który kilka dni temu żądał zdjęcia jednej z fotografji, w wyżej wymienionej gablotce. Na podstawie tego oskarżenia, Sędzia śledczy przy Sądzie Okręgowym wydał następujące pisemne polecenie:

Wygotowanie: (?)
Uchwała.

Zezwalam na przeprowadzenie rewizji domowej i osobistej u p. St. Zięciakiewicza, artysty teatru miejskiego w Grudz., zamieszkałego przy ul. Młyńskiej 7, gdyż można się domniemywać, (co to słowo znaczy?), że rewizja doprowadzi do wykrycia dowodów w sprawie kradzieży fotografji ze skrzynki wystawowej przy ulicy Strzeleckiej.

Grudziądz, dn. 17 listopada 1926 r.
(—) podpis nieczytelny.
Sędzia Śledczy przy Sądzie Okręg.
Wygotowano (!??)
Grudziądz, dn. 17 listop. 1926 r.
(—) podpis nieczytelny.
jako sekretarz.

pieczęć
Rzeczp. Pol.
Sąd Okr. w Grudz.

Zapytujemy, czy wolno w ten sposób traktować artystów dramatycznych i zrywać ich ze snu w tak błahej i nic ich nie dotyczącej sprawie, bez dostatecznych po temu dowodów, odbierać im tych kilka chwil dobrze zasłużonego spoczynku (jak nam wiadomo, artyści pracują do późnej nocy).

Cóż na to odnośne władze?

—** DALSZE WYKŁADY UNIWERSYTETU LUDOWEGO. Dziś, we wtorek (23. 11.) Prof. Bigo: „Pan Tadeusz" Adama Mickiewicza, z obrazami świetlnemi.

Wykłady odbywają się w auli gimnazjum żeńskiego, przy ul. Trynkowej, w każdy wtorek i piątek o godz. 6 i pół wieczorem. Dla bezrobotnych i kształcącej się młodzieży wstęp bezpłatny.

—** Z BIURA CZERWONEGO KRZYŻA. Zarząd Czerwonego Krzyża prosi o odbiór półmisków z odbytego balu, w biurze Cz. K. w środę lub piątek w czasie od godz. 10—12 w południe.

—** OPIEKA NAD ŻOŁNIERZEM. W czwartek, dnia 18-go bm. o godzinie 16,30 odbyło się w Państw. Seminarjum Nauczyc. przy ulicy Lipowej, zebranie Komitetu Opieki nad Żołnierzem. Prezes K. O. n. Ż. ppłk. Dembiński d-ca 18 pułku ul. po zagajeniu krótko naszkicował plan dalszej pracy.

K. O. n. Ż. prowadzi nadal kino żołnierskie. Urządzi przy pomocy Zw. Polsk. Naucz. Szk. Powsz. obchody listopadowe w poszczególnych formacjach, zakupi trzy przedstawienia w teatrze Miejskim „Ułani księcia Józefa" obdarzy szeregowych garnizonu w Boże Narodzenie małemi paczkami dnia 27. XII. br. w Tivoli i urządzi 2. 1. 1927 r. zabawę taneczną dla szeregowców w Bazarze.

K. O. n. Ż. zwraca się tak do poszczególnych organizacji społecznych jak i do ogółu społeczeństwa o materjalne poparcie pracy, szczególnie przez zakup przedstawień w teatrze miejskim, lub przez datki w gotówce lub naturze na obdarzenie szeregowców. Ofiary przyjmuje ks. Pełka, dyrektor Państw. Sem. Naucz. ul. Lipowa 2/12.

K. O. n. Ż. uprasza wszystkie organizacje społeczne o wzięcie udziału w wigilji żołnierskiej dnia 24-go bm. o godzinie 16-ej przez przysłanie swych delegatów, ażeby ten szary żołnierzyk widział opiekę, roztoczoną nad nim. Deklaracje uprasza się już teraz nadesłać na ręce sekretarza K. O. n. Ż. por. Starze 64 pp., ul. Lipowa, z wyrażeniem ewentl. życzeń co do formacji.

—** ZE ZWIĄZKU OBRONY KRESÓW ZACHODNICH w powiecie grudziądzkim. W niedzielę, dnia 21 b. m. odbyło się zebranie Z. O. K. Z., członków i sympatyków, o godzinie 12 w południe w Łasinie, na którem dokonano wyboru nowego Zarządu. Prezesem został wybrany kierownik Kasy Chorych p. Rutkowski.

Tegoż dnia o godz. 4 po poł. odbyło się takie samo zebranie w Rychwałdzie pod kierownictwem miejscowego sołtysa i przy obecności wójta Słupskiego i licznie zebranych osadników.

Na oba te zebrania przybyli z referatami sędzia dr. Wł. Borth z Grudziądza i zastępca dyrektora Z. O. K. Z. na Okręg Pomorski p. Milewski z Torunia.

W dyskusji żalili się osadnicy, że blisko cztery lata czekają na udzielenie im przewłaszczenia ze strony Urzędu Ziemskiego i dotąd uzyskać je nie zdołali, dalej żalili się, że nie otrzymali żadnego odszkodowania za zniszczone majątki w Niemczech, a wreszcie zwracali uwagę organom Z. O. K. Z. na niebezpieczeństwo, jakie grozi polskości Pomorza przez to, że Niemcy z Kongresówki i Wołynia zakupują tu majątki i przez to przyczyniają się do zgermanizowania Pomorza.

Obaj referenci przyrzekli interwenjować bezzwłocznie w powyższej sprawie u kompetentnych władz państwowych.

—** ZEBRANIE GŁÓWNEGO ZWIĄZKU TOW. KUPIECKICH NA POMORZU. Dnia 15-go listopada br. odbyło się zebranie zarządu Głównego Związku Towarzystw Kupieckich na Pomorzu pod przewodnictwem prezesa p. Marchlewskiego. Nowy zarząd ukonstytuował się następująco: I. wiceprezesem został obrany p. Edward Januszkiewicz, prezes Towarzystwa Kupców Chrześcijańskich w Toruniu, II. wiceprezesem poseł p. Krzywiński, sekretarzem p. Samoliński i skarbnikiem p. Fröhlich. Następnie prezydjum Związku przedstawiło wyniki konferencji w sprawie szkół dokształcających, odbytej z p. naczelnikiem Boruckim oraz sprawozdanie z pobytu delegacji Związku w dniu 5 i 6-go listopada w Dyrekcji Monopolu Tytoniowego i u wiceministra Skarbu p. Góry w sprawie projektowanej rewizji koncesji tytoniowych.

Plan akcji, mającej na celu nieuszczuplenie praw dotychczasowych koncesjonarjuszy zaakceptowano, poczem nastąpiło sprawozdanie z wyników akcji wyborczej do Zakładu Ubezpieczeń Urzędników Prywatnych w Poznaniu. Zarząd uchwalił desygnować do Rady Zakładu p. dr. Rzepeckiego, jako zastępców p. inż. Dziedziuła z Chełmna i p. Stamma z Chojnic, a jako ławnika do Wyższego Urzędu Ubezpieczeń w Toruniu p. Stefanowicza, a jako zastępców p. Hamerskiego i Szwieca z Torunia. Następnie omówiono plan akcji celem uzyskania obniżenia dodatków komunalnych do świadectw przemysłowych na rok 1927 oraz uchwalono wydelegować na posiedzenie Wojewódzkiego Komitetu Doradczego Przemysłowo - Handlowego w Toruniu pp. Marchlewskiego, Januszkiewicza i Dr. Rzepeckiego.

Zarząd uchwalił następnie dyrektywy dla delegatów na zebranie, przyczem polecił postawić wnioski w sprawie projektowanej rewizji koncesji tytoniowych oraz poparcie dla akcji Prezesa Sądu Apelacyjnego w Toruniu, mającej na celu sprawozdanie w najbliższym czasie obniżenia kosztów sądowych, adwokackich i notarjalnych w byłej dzielnicy pruskiej. Następnie przyjęto wnioski w sprawie zwalczania handlu nielegalnego na jarmarkach, uchwalono założyć sekcję kupców opałowych, poczem nastąpiła obszerna dyskusja w sprawie najazdu żydów na Pomorze. Szereg wniosków w tej aktualnej sprawie prześle Zarząd lokalnym towarzystwom. Po uchwaleniu wnioku w sprawie sposobu stemplowania weksli zamknięto trzygodzinne obrady.

—** PODZIĘKOWANIE. W miejsce wieńca na trumnę śp. Szambelanowej Sipajłłowej złożyli pp. pułk. Michałowscy 10 zł., Wacł. Korzeniewscy 10 zł i Jurkiewiczowie 5 zł — na cele Czerwonego Krzyża.

—** ZASIŁEK DLA URZĘDNIKÓW. Ministerjum Skarbu poleciło Izbom Skarbowym, aby przyznany przez Radę Ministrów jednorazowy zasiłek urzędn. i pracown. państw. w wysokości 20 proc., płatnych w dwóch ratach, wypłacony był bez względu na brak wyznaczonego kredytu. Od dnia wczorajszego instytucje państwowe rozpoczęły wypłacanie I-ej raty zasiłku w wysokości 10 proc. Pracownikom kontraktowym zasiłek będzie wypłacony z dołu przy otrzymywaniu pensji w grudniu.

—** W SPRAWIE „NIEUCZCIWEJ KWESTARKI", o której donosiliśmy w n-rze 269 naszego pisma, prosi nas p. Dondolewska o sprostowanie. — Jak wynika z dokumentów, które nam przedłożyła, jest ona uprawniona do zbierania składek na rzecz „Tow. Niewiast Polskich", istniejącego przy tut. parafji „kościoła narodowego".

Policja zakwestjonowała listę składek z tego względu, że nie była ona zatwierdzoną przez Magistrat w myśl obowiązujących przepisów.

—** ZAŚ, ATOLI, NAWET PANNIE Z POD TUCHOLI NIE WOLNO W NOCNEJ PORZE ODWIEDZAĆ „KUZYNÓW" W KOSZARACH. Panna Stasia B., „urocza dziewczynka" z pod Tucholi przytrzymana została przez oficera inspekcyjnego za przebywanie w porze nocnej w koszarach lotniczych i następnie oddana w ręce policji.

—** CO TWOJE TO I MOJE. Trzymając się tej komunistycznej zasady, przywłaszczył sobie jakiś dotąd bliżej nieznany osobnik płaszcz i kostjum (własność Marji Pełka, zamieszkałej przy ul. Ks. Budkiewicza) ogólnej wartości 200 zł. — Policja jest już na tropie amatora cudzej garderoby.

—** ZNAWCA FUTRZANYCH KOŁNIERZY. Krawiec Herman T., zamieszkały przy ul. Chełmińskiej 67, zgłosił kradzież kołnierza futrzanego, wartości 80 zł. Dochodzenia w toku.

—** KRADZIEŻ TOWARÓW ŁOKCIOWYCH. Michał Kalinowski, zamieszkały przy ul. Groblowej 36/38, zameldował kradzież towarów łokciowych wartości 120 zł. Kradzieży dokonano za pomocą włamania. Śledztwo w toku.

—** Z NOTATEK POLICJANTA. W dniu wczorajszym przytrzymany został o godz. 16 i pół niejaki Walenty St., zamieszkały w Parskach (pow. grudziądzki) za pijaństwo.

Dalej aresztowano z polecenia prokuratury Sądu Okręgowego w Toruniu Teofila S. z Torunia.

Z TEATRU.

„Sprzedana narzeczona" na scenie grudziądzkiej.

Na nadchodzącą sobotę, tj. 27 bm., zapowiada Dyrekcja Opery Pomorskiej w porozumieniu z dyr. Teatru Grudziądzkiego p. Czarneckim premjerę oddawna oczekiwanej opery komicznej w 3 aktach Fr. Smetany pt.: „Sprzedana narzeczona".

Wystawienie narodowej opery zaprzyjaźnionych z nami Czechów zbiega się szczęśliwie z doniosłemi celami propagandowo-politycznemi, jakie ma przed sobą Opera Pomorska.

Pominąwszy fakt, że opera komiczna Smetany zaliczona jest do arcydzieł wszechświatowej literatury muzycznej, o wystawienie której zabiegają najpoważniejsze teatry, a przedewszystkiem te, którym drogą jest myśl kultywowania muzyki słowiańskiej, podkreślić należy konieczność rewanżu w stosunku do bratniego narodu czeskiego, który przed niedawnym czasem przyjmował owacyjnie w „złotej" Pradze reprezentantów muzyki polskiej z dyr. Jerzym Bojanowskim na czele.

Sobotnią więc premjerą będzie Grudziądz mógł spłacić część długu wdzięczności, jaki należy się Czechom za nadzwyczajne wyróżnienie przedstawiciela społeczeństwa i teatru pomorskiego.

„Sprzedana narzeczona" otrzyma na naszej scenie najstaranniejszą obsadę i wystawę. Przedewszystkiem partję tytułową wykona ulubienica publiczności grudziądzkiej p. **Aleksandra Lubicz**, zaproszona umyślnie celem uświetnienia widowiska. Dalsze partje spoczywają w rękach pp. **Czarlińskiej, Leonowicz, Sabat-Świrskiej Bolka, Ilcewicza, Jejdego, Kowalskiego, Popiela, Raczkowskiego, Żuczkowskiego** i innych.

Ponadto wystąpi balet, który w każdym akcie „Sprzedanej narzeczonej" ma pole do popisu; tańczą primabalerina p. **Matuszewska**, baletmistrz p. **Wierzbicki** oraz panie Stajewska, Rogowska i corps de balet.

Gł. reżyser **Kruglowski** poddał szczegółowym studjom stronę etnograficzną sobotniej premjery i w niestrudzonych zabiegach dąży do osiągnięcia możliwie najlepszych wyników. Część muzyczną prowadzi dyr. **J. Bojanowski.**

Ruch towarzystw

(rt) **Walne Zebranie Zrzeszenia właścicieli nieruchomości w Grudziądzu, celem wyboru Zarządu,** odbędzie się dnia 9 grudnia br. o godzinie 8-mej wieczorem w hotelu Kellasa, ul. Wybickiego nr. 42. Wstęp tylko za okazaniem zaproszenia.

Z Pomorza

—* **RADZYN. (Uroczystość św. Stanisława Kostki w Radzynie).** Obchód dwuch setnej rocznicy kanonizacji św. Stanisława Kostki obchodził Radzyn bardzo okazale z udziałem wszystkich Stowarzysz. Młodzieży, Towarzystw, Przedstawicieli władz, urzędów, 11 szkół parafii radzyńskiej i t. d.

Do uświetnienia obchodu przyczyniła się w wielkiej mierze sprzyjająca pogoda.

Uroczystości rozpoczęły się już w piątek i sobotę przez t. zw. trzydniowe triddum t. j. nabożeństwa z wystawieniem Najśw. Sakramentu, w których cała młodzież brała gremjalny udział. W sobotę przystąpiono wspólnie do spowiedzi św. W czasie wieczornych nabożeństw, podał Protektor Stowarzyszenia Młodzieży Ks. proboszcz Wojciechowski szczegóły z życia św. Stanisława. Nastrój w kościele podniosły, wspaniałe dekoracje ołtarzy — wykonane przez druhny młodzieży żeńskiej i Siostry Służebn. Najśw. Marji Panny — które dopełniał napis umieszczony na ołtarzu głównym, pięknie wykonany z zieleni: „Boże błogosław nam!"

W niedzielę — pochód złożony ze Stowarzyszeń Młodzieży Polskiej męskiej i żeńskiej, wszystkich towarzystw ze sztandarami, szkół, przedstawicieli władz, urzędów i t. d., ruszył o godzinie 10-tej ze szkoły do kościoła na uroczyste nabożeństwo. Nabożeństwo celebrował ks. proboszcz Wojciechowski. Śpiewy na głosy wykonał chór Stowarzyszenia Młodzieży Żeńskiej. Podczas mszy św. przystąpili członkowie tut. Stowarzyszenia młodzieży do wspólnej komunji św. W końcu nabożeństwa K. proboszcz Wojciechowski dokonał aktu uroczystego przyjęcia i przyrzeczenia członków Młodzieży Męskiej do Związku. Po sumie odśpiewali młodzieńcy na głosy swój hymn „O Stanisławie Patronie Ty nasz". Okolicznościowe kazanie o życiu św. Stanisława Kostki wygłosił K. Lewandowski, patron Stowarzyszenia Młodzieży.

Po uroczystem nabożeństwie wyruszył pochód z kościoła na rynek, gdzie w krótkich słowach przemówił kierownik szkoły tut. pan Klimek, poczem odśpiewano wspólnie pieśń „My chcemy Boga" i pochód rozwiązano.

Po południu odbył się dalszy ciąg uroczystości. O godzinie 3-ciej, uroczyste nieszpory z wystawieniem Najśw. Sakramentu, na których nie brakowało żadnego młodzieńca — członka Stowarzyszenia Młodzieży.

O godzinie 5-tej w „Strzelnicy" odbyła się uroczysta akademja. Rozpoczęła się ona przemową ks. proboszcza Wojciechowskiego. Nastąpiły potem dwie deklamacje i sztuczka teatralna: „Do wyższych ja rzeczy urodzony" (sceny o św. Stanisławie Kostce), które wypowiedzieli i odegrali — członkowie Stowarzysz. Młodzieży Męskiej. Akademję zakończono odśpiewaniem hymnu „O Stanisławie Patronie Ty nasz".

Cała uroczystość wypadła wspaniale. Obywatelstwo grodu naszego i okolicy pospieszyło gremjalnie, ażeby dać wyraz swoim uczuciom zarówno religijnym jak i narodowym. Miasto przybrało się w dniu tym w szatę odświętną, zewnątrz — wywieszając liczne chorągwie itp. Nalepki przedstawiające podobiznę św. Stanisława widzieć było można w każdem oknie.

—* **CHEŁMŻA. (Wielka manifestacja podatników).** Trzy miejscowe towarzystwa i to: Sam. Kupców, Rzemieślników i Restauratorów zwołały na dzień 21 listopada r. b. wspólne zebranie. Interesowanych przybyło około sto osób. Zebranie zagaił o godz. 6 wieczorem prezes Tow. Sam. Kupców p. Nowicki, który na ogólne życzenię przewodniczył obradom, protokół pisał p. Kryger. — Referat na temat podatkowy wygłosił p. St. Kunz z Grudziądza, który omówił podatek dochodowy, jaki jest obecnie, a jaki być powinien, wskazując, że ten tylko może się uchronić przed nadmiernem opodatkowaniem, kto prowadzi prawidłową książkowość. Przy tej okazji wskazał referent na praktyczny system bloczkowy p. Kamrowskiego, który jest tani, a umożliwia każdemu prowadzenie ksiąg w abonamencie. Jest to jedyny ratunek dla każdego nietylko kupca, ale i przemysłowca czy rzemieślnika.

W dyskusji żalono się, że urzędnicy skarbowi częściowo nie znają kodeksu handlowego, a tem samem źle interpretują ustawy skarbowe. Między innemi poruszono, że jednemu przemysłowcowi policzono 30 proc. zysku (gdy gdzieindziej w tej samej branży liczy się tylko 20 proc.), nie licząc ani uwzględniając kosztów handlowych, robocizny itp. Żalono się, że gdy ktoś zatrudnia kasjerkę i domowego, to nakłada się temuż drugą kategorję zamiast trzeciej.

Żądano, by Izby Handlowe weszły w porozumienie, w celu obniżenia podatku obrotowego na pół procent, dalej rozszerzenia listy płatników podatku dochod. w tej mierze, jak było na ziemiach naszych za Niemca, — na wszystkie warstwy, począwszy od sfingowanego podatku dochodowego mniejwięcej zł 20. Bo mając prawo, musi każdy bezwzględnie przejąć odpowiedzialność w utrzymaniu państwa naszego. — Wniosek ten przyjęto z niebywałym aplauzem, popierając go usilnie.

OGRÓD ZOOLOGICZNY W POZNANIU
jedyny w Polsce, powinien zwiedzać i popierać jako instytucję społeczno-naukową każdy obywatel Polski.

Wyrażono radość z powstania takiego biura, jak p. A. Kamrowskiego w Grudziądzu, który broni interesantów z całem zaparciem i korzyścią dla abonenta, jak to miało miejsce niedawno temu na konferencji w Pomorskiej Izbie Przemysłowo-Handlowej w Grudziądzu. P. Kamrowski nietylko że prowadzi wzorowo książki swym abonentom, lecz ich zastępuje przed władzami skarbowemi i przeprowadza wszelkie reklamacje podatkowe bezpłatnie.

Następnie poruszono sprawę Banku Związku Towarzystw Kupieckich, zachęcano gorąco do zakupu udziałów i zapisywania się na członków tej instytucji. Tą ważną sprawą zajmie się Tow. Sam. Kupców na jednem z przyszłych zebrań.

Po wyczerpaniu porządku obrad zamknął p. prezes Nowicki zebranie. — Uznanie należy się prezesom pp. Nowickiemu, Czerwiewskiemu i Perschke'mu za zwołanie tego tak interesującego, a tak na czasie będącego zebrania. — Oby inne miasta poszły za tym pięknym przykładem.

Tow. Restauratorów na okręg Chełmża zwołuje na czwartek, dnia 25 listopada b. r., nadzwyczajne zebranie do Chełmży w lokalu „Hotel Pomorski" o godz. 2 po południu. — Na porządku obrad sprawa zaprotestowania przeciw likwidacji 87 proc. restauracji i wyszynków. W tej bowiem sprawie odbędzie się 29 listopada b. r. wielki wiec protestacyjny w Poznaniu, więc i nasz okręg musi zająć odpowiednie stanowisko, dołączając się do tego ogólnego protestu.

Na zebranie przybędzie między innemi poseł Reder, który wtajemniczony jest właśnie w tą sprawę, dlatego apeluje się, by wszyscy nasi członkowie nietylko z miasta Chełmży, ale i całej okolicy licznie na to zebranie przybyli. Leży to bowiem w naszym żywotnym i własnym interesie.

—* **NOWE-MIASTO. (Wykład o gazach).** Dnia 19 b. m. wieczorem na sali Hotelu Polskiego miał wykład o gazach bojowych oficer gazowy 67 p. p., — p. por. Strycki. Prelegent drobiazgowo omówił każdy z poszczególnych gazów duszących, trujących i drażniących. Mówiąc o ochronie przeciw gazom, a tą ochroną może być jedynie dobra maska gazowa, mówca podkreślił, że wyrabiane w kraju maski prześcignęły co do jakości maski innych państw, a nawet maskę francuską, na której, jako jednej z najlepszych, wzorowali się Polacy.

Sala Hotelu Polskiego zapełniła się członkami towarzystw przysposobienia wojskowego, jak i też członkami tut. Straży Pożarnej. Przemówienie p. por. Stryckiego nacechowane było prostotą, po wojskowemu, bez szumnych wyrażeń, tak że niezaprzeczalnie wszyscy obecni zrozumieli treść wykładu. Półtoragodz. przemówienie p. por. S. wywarło b. dodatnie wrażenie na obecnych, to też po jej ukończeniu darzono mówcę hucznymi oklaskami. (n).

—* **TCZEW. (Dlaczego nie po dawnemu?).** Przed kilku dniami odbył się tu pogrzeb w sile wieku zmarłego pracownika kolejowego śp. Józefa Schulca, zatrudnionego długie lata w warsztatach mechanicznych. Udział w pogrzebie brali liczni koledzy Zmarłego i delegacje Związków kolejowych ze sztandarami. Uderzała natomiast nieobecność któregokolwiek z przełożonych śp. Zmarłego. Dotychczas było powszechnie przyjętym zwyczajem, że w podobnych obchodach brał udział conajmniej kierownik danego działu, w którym ten lub inny kolejarz pracował. Tym razem doszło nawet do tego, że dopiero po energicznej interwencji prezesa kartelu Z. Z. K. p. Patana, kierownik warsztatów mechanicznych p. Krzyżanowski zgodził się na przerwanie pracy kilku pracowników, którzy nieść mieli trumnę swego kolegi.

Pracownicy warsztatów mechanicznych nie są bynajmniej zwolennikami częstego świętowania, ale przecież tego rodzaju przysługę zmarłemu koledze zaliczyć należy do najelementarniejszych obowiązków każdego człowieka, tem więcej, że był to pierwszy w ciągu szeregu lat wypadek śmierci pracownika z warsztatów mechanicznych.

(Katastrofalny brak węgla. Brak węgla na rynku wewnętrznym poczyna przybierać formy groźne. W tych dniach z powodu braku węgla unieruchomioną została miejscowa fabryka papieru Drosta. Równocześnie musiano zwolnić przeszło 100 zatrudnionych w fabryce robotników. Zaiste, dziwna to ironja stosunków. Tuż obok transportuje się dziennie tysiące wagonów węgli, a w kraju dla braku węgla trzeba fabryki zamykać i robotników pozbawiać zarobku. Kiedy nareszcie gospodarka krajowa wejdzie na rozumne tory?

—* **CHOJNICE. (Nowe Stowarzyszenie).** Zawiązało się w Chojnicach Koło Urzędników Skarbowych z inicjatywy kierownika tut. Urzędu Skarbowego, p. St. Szulca. Na zwołanem zebraniu, które odbyło się w dniu 24 ub. m., wybrano zarząd, w skład którego weszli pp. M. Rydlewski — prezes, H. Staruziński — sekretarz, Wruk — skarbnik, Szamocki i Rapecki jako ławnicy.

W ubiegły wtorek odbyło się nadzwyczajne zebranie w hotelu „Bristol", na którem omawiano szereg ważnych spraw, m. in. przyjęcie statutu Stowarzyszenia. Uchwalono również urządzać od czasu do czasu odczyty z dziedziny zawodowej i ogólnej. Aby zebranie upiększyć, wygłosił naczelnik Urzędu Skarbowego p. Zachorowski nader interesujący wykład o „Państwowej służbie cywilnej". — Nowemu Stowarzyszeniu „Szczęść Boże"!

(Z Izby Karnej Sądu Okręgowego). Onegdaj stawał przed tut. Izbą Karną niejaki A. Pliszka z Czerska, który zabrał w leśnictwie Biała 3 mtr. szczapów i 2 mtr. wałków, następnie, że stawiał opór strażnikowi leśnemu Guzowskiemu. Po przeprowadzeniu rozprawy uznał sąd oskarżonego winnym i zasądził go na 3 tygodnie więzienia i koszta sądowe.

—* **KARSIN. (Zebranie Tow. Powstańców i Wojaków).** W dniu 18 b. m. zostało zwołane nadzwyczajne zebranie Tow. Powstańców i Wojaków, na które przybył p. Jeske z Chojnic. P. J. wygłosił referat na temat „Organizacje a drożyzna". Referent wskazał w swym referacie na korzyści płynące z organizacji i ich stosunek do drożyzny.

Z całej Polski

= **TARNOPOL. (Skazanie na śmierć wywrotowca).** W Sądzie Karnym w Tarnopolu zapadł wyrok na Michała Biłego i niejakiego Jaczmińskiego, którzy należeli do ukraińskiej komunistycznej partji. Biły przybył z Bolszewji po odbyciu specjalnych kursów instruktorskich. Sąd skazał Biłego za zbrodnię zdrady głównej na śmierć przez powieszenie, zaś Jaczmińskiego na rok ciężkiego więzienia.

= **BORYSŁAW. (Niezwykłe samobójstwo z niezwykłego powodu).** Uczeń miejscowego gimnazjum Sławomir Luberadzki z powodu tego, iż ojciec odmówił mu sprawienia nowego ubrania, postanowił popełnić samobójstwo. Chłopiec wpadł na niezwykły pomysł. Na terenie kopalni usiadł nad jednym z otworów świdrowych, skąd ulatniał się gaz i wchłaniał go dotąd, póki życia nie zakończył. Samobójca przesiedział w ten sposób około 2-ch godzin nad otworem, z zionącym gazem trującym.

(Wielki pożar). We wsi Hubicze pod Borysławiem wybuchł w dniu 18 bm. wielki pożar, który pochłonął kilkadziesiąt gospodarstw wiejskich. W akcji ratunkowej wzięły udział oddziały straży ogniowej przybyłe z okolicznych wsi oraz szybów. Pożar udało się po dłuższych trudnościach zlokalizować. straty wynoszą jednak kilka miljonów złotych, spaliły się bowiem nietylko zabudowania ale i część urodzaju. Pożar spowodowany został przez chłopaka jednego ze stolarzy.

Wiadomości sportowe

CRACOVIA — KLUB AMATORSKI.

Zawody piłki nożnej: Cracovia — Klub Amatorski z Królewskiej Huty zakończyły się zwycięstwem Cracovji 3:1 (1:0). Przewaga bezwzględna Cracovji, prócz kilku wypadów Amatorskiego. Cracovia przeprowadza atak piłki bardzo ładnie pod bramką Amatorskiego, lecz brak decyzji w ostatniej chwili uniemożliwia zdobycie goala. Po pauzie obraz ten sam, tylko gra bezładna. Cracovia dała ze dwadzieścia celnych strzałów, które jednakże zlikwidował znakomity bramkarz Amatorskiego. Reszta graczy Amatorsk. poza bramkarzem, przeciętna. Bramki dla Cracovji strzelili: Nawrat, Kubiński, (z karnego) i Sperling pięknym strzałem z rogu. Publiczności 2000 osób. Silny wiatr utrudniał drużynom rozwinać ładną grę.

*

Próba Freyera pobicia rekordu na dyst. 3 klm. nie powiodła się. Znakomity nasz długodystansowiec był niedysponowany. Osiągnął on czas 9 min. 13,6 sek.

INNE ZAWODY W STOLICY I NA PROWINCJI.

PIWF — Polonja II 1:0 (1:0). Niespodziewane zwycięstwo ambitnej drużyny Państwowego Instytutu Wychowania Fizycznego nad mistrzem rezerw Polonią II. Gra była bardzo ciekawa i interesująca. Polonia II górowała techniką, PIWF. zaś przeważał biegiem, ambicją i siłą fizyczną. Jedyną bramkę zdobył Orłoś. Najlepszym w Polonji był Nowikow, zaś w drużynie zwycięskiej wyróżnili się Rembowski, Malanowski i Ciszewski.

Skra — Marymont 2:1 (1:0). Mecz z serji finałowych rozgrywek o mistrzostwo robotnicze stolicy. Lekka przewaga Skry, dla której bramki zdobyli Kwiatkowski i Sącz. Sędzia p. Glinkin.

Ascola — Barkochba (Radom) 3:0 valkover z powodu nieprzybycia drużyny radomskiej. Wobec tego o wejściu do klasy B zadecyduje trzecia rozgrywka pomiędzy Gwiazdą i Ascolą

Warszawski KS — Pogoń 5:0 (3:0). Sędzia p. Planz.

Ascola — Samson 4:0. Boisko DOK. I.

Lwów. Pogoń — Lechja 8:2 (5:1). Bramki zdobyli Kuchar (3), Bacz (3) i Zimmer (2), a dla Lechji Tarczyński i Rusiecki. Hasmonea — Czarni 1:1 (1:0). Bramki zdobyli Mahler dla Hasmonei i Chmielowski dla Czarnych.

KOLARSTWO.

W Krakowie w zawodach kolarskich bieg motorów wygrał Cyrek (4400 m. — 3:42.6), bieg tandemów — para Dąbrowska i Hylko (4400 m. — 8:57.4). Bieg pań — p. Stefanowa, bieg 1000 m. — Krobos 13 s.

W dniu 21 bm. odbył się drużynowy bieg kolarski Utrata—Włochy—Utrata (25 klm.) pomiędzy 19 drużyną harcerską i 1 piastowską drużyną pożarną. Wygrała drużyna „piastowska" 7:14. Pierwsze miejsce zajął Blicharski w czasie 47:06 przed Rotterem.

F. C. BARCELONA W PARYŻU.

Z wyjątkiem Anglji wszędzie, gdzie gra w rugby zakorzeniła się, piłka nożna mniej jest popularną. Tak jest we Francji. Francuzi grają słabo taktycznie, mają dużo technicznych braków; uczyć się jednak nie chcą. — Charakterystyczną była enuncjacja znanego bramkarza francuskiego Chayrguesa, autora znakomitego podręcznika o grze w bramce, który twierdzi, iż francuzi nie powinni uczyć się od angielskich trenerów, gdyż sposób gry synów Albionu nie odpowiada temperamentowi rasy łacińskiej, której głównemi walorami w grze jest szybkość i żywiołowość.

Łacińska gra francuzów przynosi im narazie same klęski.

Niedawno gościła w Paryżu znana drużyna hiszpańska F. C. Barcelona, ongiś słynna z wysoko cyfrowych zwycięstw nad najlepszymi klubami Europy środkowej. Cracovia po remisowym wyniku 1:1 przegrała z nią na rewanżu 7:1. F. C. Barcelona grała z klubem Red star — Olympique i wygrała gładko 4:1. Już do przerwy skrzydłowy Sagi Barba, Pedrol i znany Samitier strzelają 3 goale, czemu francuzi przeciwstawiała jedną bramkę Nicolasa. Po przerwie zdobywają Hiszpanie jeszcze jednego goala.

Drukarnia Pomorska T. A. w Grudziądzu.
Odpowiedzialny redaktor: Izydor Średzki.

Kino **Apollo** Dziś!

Znany z filmów „Dzwonnik z Notre Dame“ i „Upiór w Operze“.

Niesamowita TRÓJKA [8054

W środę, o godzinie 4-tej **przedstawienie dla młodzieży.**

Przetarg przymusowy.

We środę, dnia 24 listopada, o godz. 11-ej przed południem sprzedawać będę najwięcej dającemu za natychmiastową gotówkę następujące rzeczy:

duże lustro z konsolą, 2 nocne stoliki, 2 pary firanek z wieszadłami mosiężnemi.

Miejsce sprzedaży: Grudziądz, ul. Koszarowa **nr. 21** w podwórzu.

(9050) Jaranowski, kom. sądowy.

Przetarg przymusowy.

W środę, dnia 24 listopada b. r., o godz. 11 przed południem sprzedawany będzie w drodze przetargu przymusowego za gotówkę najwięcej dającemu w Grudziądzu, **Plac 23 Stycznia nr. 12,** w podwórzu, w sali licytacyjnej — podstawiony **bufet.**

(9051(Smarz, kom. sadowy.

Urząd Celny na dworcu w Grudziądzu

podaje do publicznej wiadomości, że dnia 2-go grudnia 1926 r., o godzinie 10 przed poł. sprzedawać będzie w drodze publicznego przetargu, w magazynie celnym przy ekspedycji towarowej:

1. **1 skrzynię wodomierzy, cechy B. R. 173 150, wagi brutto 142 kg., wagi netto 114 kg., odbiorca B. Viebaum w Grudziądzu. Cena wywołania 468 złotych.**
2. **1 skrzynię części maszyn, cechy A.G. 1034 wagi brutto 6,5 kg., wagi netto 5,20, odbiorca G. Koszorek, Nowe - Miasto. Cena wywołania 24 zł.**

Oprócz powyższych sprzedawane będą wyroby porcelanowe i galanteryjne.

W razie niesprzedania towaru w dniu 2-go grudnia br., odbedzie się druga licytacja dnia 16-go grudnia 1926 r. o godzinie 10-tej.

UWAGA! NA RATY!

Polecamy na sezon jesienny i zimowy po nader niskich cenach fabrycznych w nowootworzonym składzie: (8869

Płaszcze damskie
Płaszcze męskie
Ubrania męskie
Płaszczyki
i ubranka dziesięce
Kurtki zimowe
Spodnie robocze

Upraszam Szan. Publiczność oglądnąć towar i zbadać ceny

„ODZIEŻ“
Grudziądz
Toruńska 3

Fabryka Stempli L. Kapela
Filja
Grudziądz
Toruńska 26
Telef. 305
Poznań

Klinika lalek i zabawki

wózki, peruczki i części dla lalek, konie na biegunach, strzelby, szabelki, budownictwa, gry towarzyskie, tułowie, łepki, zwierzątka wypychane, kuchenki, samochody i wiele innych zabawek i niespodzianek dla dzieci w dużym wyborze i najtaniej. — Również przyjmuję lalki do naprawy. [7963

A. Pinno, Grudziądz, Sienkiewicza nr. 4

Księgi Handlowe 8758
w wielkim wyborze poleca
Wł. Kulerski
Grudziądz
Pańska 19
Przy zapłacie gotówką 10% rabatu.

Hotel „Królewski Dwór“
Dzisiaj, we wtorek, dnia 23 bm. o godz. 8-mej wiecz.
Wieczorek familijny

Cech Szewski, Grudziądz.

Nadzwyczajne zebranie Cechu odbędzie się we **wtorek,** dn. 23 listopada br. o godz. 7½ w lokalu p. **Dominikowskiego.**

Przybycie wszystkich kolegów jest konieczne ze względu na ważność spraw.

9538) **Zarząd.**

We wtorek, 23 listopada w Hotelu Dworcowym
własnego wyrobu
świeże Kiszki z kapustą
oraz
flaki po warszaw., nogi wieprzowe i polska kiełbasa
Od godz. 10 z rana: świeże mięsa z kotła

O liczny udział prosi

9012 **J. Semrauowa.**

Okazja!!! Mam w komis do sprzedania

Pierścionek damski, 3 brylanty i djamenty, najnowszy fason, cena 190 zł.
Wisiorek na szyję z brylantami 325 zł.
Zegarek damski ze złotą branzolet. 75 zł.

B. Papier, Grudziadz, Mickiewicza 21, I

8941 **Nowo otwarta**
Pracownia cholewek
M. Kuczyński - Grudziądz
3 Maja nr. 26 w podwórzu
Wykonuje
wszelkie obstalunki
szybko i punktualnie

B. Stobiecki

Bydgoszcz, Długa nr. 22
Telefon 346

Skład żelaza, narzędzi, okuć i sprzętów kuchennych. - Porcelana, szkło.

Piece żelazne od zł 8.25.

PIECE - SĄNECZKI
8987

Ogłaszaj w Głosie Pom.

Tylko zł 160.-
całkowita opłata za 3-miesięczny kurs Szoferski zawodowy. Spłaty na raty.

Pozatem żadnych dodatkowych opłat.

Krakowskie Kursy Szoferskie
L. Hubickiego
Kraków, Pijarska n. 4.

Najbogatszy program nauki. Własne warsztaty do ćwiczeń. — Bezpłatna nauka jazdy na Fordzie. — Piszcie o prospekty i informacje.

PIEGI
plamy, wyrzuty, usuwa krem **Benegnina**
znany i wypróbowany środek do odświeżania wydelikacenia cery.

Benegnina mydło przetłuszczone, jako konieczny dodatek do kremu tej że nazwy usuwa piegi i plamy na twarzy i na ciele. 8258

Mag. Jan Stenzel aptekarz
Główny skład i wytw.:
Apteka pod Łabędziem
Grudziądz, Rynek 20

Na jedwabiu i płótnie
rysuję artystycznie wzory do haftu. Wybór gotowych. Przyjmuję uczenicę
M-me Marie,
Tusz. Grobla nr. 18

SMALEC
Śledzie
Domieszka do kawy
prawdziwa Franka
Konserwy rybne
Czekolada Sarotti
Mydło do prania i toaletowe
Esencja octowa
Cukierki
Zapałki
Urbin i Dobrolin
oraz wszelkie inne towary kolonj.
po najtańszych cenach hurtown. dziennych
poleca
R. Lubner & Co
Kościuszki 34
Telefon 397 7140

CUKIER pudrowy
ff. miałki
masę persypanową
„ marcypanową
Kuwerturę poleca
„LUKULLUS“
Bydgoszcz, [9042
Filja Grudziądz, Toruńska 35.

Zęby sztuczne w pierwszorzędnem wykonaniu od **3 zł** począwszy, wykonuje **tylko**

Jacobsen, Zakład Dentystyczny
Plac 23 Stycznia 23, II p. (obok kawiarni „Wielkopolanka“)

Pierwszorzędna Pracownia Obuwia!
WYKONUJE:
obstaluki i reperacje fachowo i solidnie po cenach przystępnych
POLECA: 9007
Fr. DUDEK
GRUDZIĄDZ, ul. Wybickiego 28.

Polecam światowej sławy
centryfugi
marki
„Alfa Laval“ i „Perfect“
oraz części zapasowe do tychże za 10-miesieczną odpłatą i 30-letnią gwarancją.
Pozatem pierwszorzędnej marki
maszyny do szycia i rowery
— po cenach przystępnych. —
JÓZEFAT GÓRNY, TUCHOLA
Chojnicka 18 — — Telefon 2

Radjo - aparaty
i części tanie i dobre poleca (8909
„Elektrotechnika“
właśc. **M. Brukarzewicz i K. Wrycz-Rekowski**
Sp. zad. zap.
Bydgoszcz, ul. Toruńska 181 Telefon 1450
Wykonujemy także instalacje elektryczne dla siły, światła, telefonów itp.

Kupon zniżkowy 25%
na I parter, balkon i lożę
ważny na
23. 11. 26
do kina »Apollo«

Jedno słowo 10 groszy

OGŁOSZENIA DROBNE

Tytułowe słowo 20 groszy

SPRZEDAŻE

DOMY
majątki ziemskie, sklepy, kina, restauracje, młyny i fabryki poleca i przyjmuje na sprzedaż „Warszawianka“ Bydgoszcz, ulica Dworcowa 7, II p.

Piec narożnikowy nadzwyczaj elegancki, kafle kolorowe (majolika), do rozebrania; **2 okna dubeltowe** oszklone 2.20×1.20; **2 okna dubeltowe** oszklone ca. 2.20×1.75 z żaluzjami: **2 okna dubeltowe** oszklone ca 2.20×0.90 z żaluzjami; **duża kąpielowa wanna** cynkowa 50zł; **wanna kąpielowa** emaljowana żelazna; **dwuskrzydłowe drzwi, pulpit dziecięcy** do rozstawiania
tanio do sprzedania
Grudziądz, Pl. 23 Stycznia 18 w składzie (telef. 517)

FRYZJERNIA
całkowicie lub częściowo zaraz do sprzedania Wiadomość: Fryzjernia koszary ks. Świętopełka Grudziądz, Chełmińska

RESZTÓWKA
27 mórg. pałac obok stawu, 13 pokoi, chlew, stodoła. wozownia, dom 4 pokoje, elektryczne oświetlenie, kanalizacja, wodociągi, 7 mórg starego parku. 2 morgi sadu owocowego, sprzedam, wydzierżawię lub zamienię na jaką inną nieruchomość w mieście lub na wiosce. - A. M. Makowski, Dalwin—resztówka, poczta Bukosin, telefon 13, powiat Tczew [9049

BURAKI 9540
pastewne oddaje Franz II, W. Lubień, telefon 463, poczta Grudziądz

Liny
druciane, konopne i powróz smołowany dostarcza [9048
B. Muszyński,
fabryka lin **Lubawa.**

Sprzedam 3 wagony
BRUKWI
Oferty: Majętność Taborowizna p. Kurzętnik Pomorze [9045

KUPNA

MLEKA
dostawy poszuk. skład spożywczy Dworcowa 23/25. [9475

POSZUKUJE
się kupna domu wraz z składem. Wpłata 12 tysięcy zł Oferty do Głosu Pomorsk. nr. 9550

Fuzję
kal. 16 lub 12, bezkurkową, dobrze utrzymaną, kupię. Zgłoszenia do Głosu Pomorskiego pod nr. 9038

FORMY
do rur cementowych
bloki cementowe
- (Hohlblöcke)
maszynę
do wyrobu fiyzów (Fliesenpresse) kupujemy za gotówkę
Bracia Schlieper
Hurtownia materjałów Budowlanych, Bydgoszcz. Tel. 306 Tel. 361
8795

Beczki
od smoły i oleju kupuje stale firma (9046
Ventzke i Duday
Grudziądz — destylacja smoły, fabryka papy dachowej

POSADY

Rzeźbiarzy
również do robót w domu poszukuje **Gustaw Habermann,** fabryka mebli Bydgoszcz II.

AJENCI
potrzebni na wysoką prowizję Zgłaszać się Grudziądz, Sobieskiego 14, I ptro JAHN. (9547

POSZUKUJĘ
posady jako początkująca nauczycielka Zgłoszenia do Głosu Pomorskiego pod nr. 9544

KRAWCOWA
poszukuje posady od zaraz w jakimkolwiek interesie lub u jakiej mistrzyni. — Anastazja Augustyniak ulica Rybacka 26 Grudziądz u p. Praseckiej. [9536

INTELIGENTNA
dziewczyna do dzieci może się zgłosić Plac 23 Stycznia 11, III pr.

MIESZKANIA

MIESZKANIE
2-pokojowe, łazienka, pokój dla służący, ładne, w centrum miasta, częściowo umeblowane, oddam tylko inteligentnemu bezdzietnemu małżeństwu. Oferty do Głosu Pomorskiego pod Nr. 9526.

2 POKOJE
umeblowane od 1. XII. do wynajęcia ewentualnie z używaniem kuchni Trynkowa 14, I p. (9545

POKÓJ
umeblowany z osobnem wejściem do wynajęcia Szkolna 6, I [9541

POKÓJ 8845
umeblowany zaraz do wynajęcia - Tuszewska Grobla 18, I p. prawo

POKÓJ
frontowy z niekrępującem wejściem natychmiast lub od 1 grudnia do wynajęcia, Tuszewska Grobla 10, I p. (9542

MŁODE
małżeństwo z jednem dzieckiem, poszukuje pojedyńczo umeblowanego pokoju lub bez mebli. Zgłosz. do Głosu Pomorskiego nr 9539pm

POKOJ
umeblowany tanio do wynajęcia dla jednego pana. Lange, Nadgórna nr. 13, I piętro. [9537

ZGUBY

OBRĄCZKĘ
złotą znaczoną H. O. zgubiono na Placu 23 Stycznia. — Uczciwego znalazcę uprasza się takową zwrócić w administracji Głosu Pomorskiego.

OWCA
zaginęła mi 13 listopada. Ktoby wiedział gdzie się znajduje, otrzyma nagrodę Franciszek Mulewski, Łasin. [9535

RÓŻNE

SUKNIE
szyje wykwintnie i solidnie M-me Marie i Ska Tuszewska Grobla 18, I piętro (8845

POSZUKUJĘ
lokcji matematyki do VI kl. Zgłoszenia do Głosu Pomorskiego 9549

KRAWCOWA
wykonuje garderobę damską także poza domem. Bydgoszcz. Padczewskiego 38, III p.

Baczność!!
Kostjumy od **30** zł
Palta od **25** zł
Futra od **30** zł
Nakrycie futrem kołnierza i mankietów 10 zł
Wszelkie przeróbki i odświeżanie pluszu wykonuje **K. Olszewski,** Kościuszki 39, I p.

SZYJ SAMA!
Formy z bibułki na wszelką garderobę damską, dziecięcą wykonuje tanio M-me Marie Tuszewska Grobla 18, I piętro (8845

Baczność!
Fotografje paszportowe
w pół godzinie [7937
Zakład fotograficzny,
3-go Maja nr. 10

WARSZAWSKA
Pracownia, Solna 3 wykonuje kołdry puchowe, wełniane i watowe. Pokrycie starych zgręplowanie wełny i waty.

Wielką
atrakcję światową
stanowi występ gościnny fakira indyjskiego MACHMED BOSAY'A cieszącego się ogromnem powodzeniem
w Mazurce
Najstarsze specjalne przedsiębiorstwo tego rodzaju w miejscu.
Otwarte przez całą noc.
9016 Kuchnia ciepła i zimna do rana.
Początek o godz. 9-tej Wstęp bezpłatny.

8956 **Zające**
kupuję i płacę narazie za duże do **13 zł,** za średnie do **10 zł,** za sztukę, zaś za małe **1,30** zł za funt **Sarny 1,20** zł za funt, **Jelenie 0,70** zł za funt **Króliki 2,25** zł za sztk. **Dziki 0,50** zł za funt.
F. Ziółkowski, Eksport Bydgoszcz, Kościelna 11 telefon 1095, pryw. 224